

ek

ETROL
EGGER

fogva: feloldja a fej-
ot, fertőtleníti és táp-
ot a korpázást és így

lia a haj
edését

ntatott, fényt és illa-
sónöz.

hullájára
a parasztok
községben

Tegnap délután több
jelent meg a csendör-
tetek arról, hogy a
k kutból egy kisgyer-
ki.

al beindította a nyomo-
tette a clujii ügyészsé-
p Maxim szolgálatos
elyszinre, valamint Da-
os tiszt a rendőrségtől.
ok remélik, hogy rövi-
spítani a gyermek sze-
eg lehet találni majd a
ki a gyermek haláláért

B SPORT

kezdődik vasárnap
rsitatea mérkőzés

(Az Uj Kelet tud.) A
miatt a Nemzeti Baj-
nlelte, hogy a vasár-
zésekét délután 3 óra-
Univeritatatea—AMEFA
brakor kezdődik. A va-
gram egyébként a kö-

9 órakor CMSC—Gelu
Haggibbor—Napoca baj-
or Unirea—ECHO bajnoki,
CMSC ifjúsági bajnoki.

9 órakor Avram Iancu
11 órakor CFR—UEC
(C), délután 1 órakor
rea ifjúsági bajnoki, 3
ea—AMEFA Nemzeti
örök Catona és Stanciu.

ti teniszbajnokság fér-
schmidt—Caraluliu pár
arányban a Réti—Ham-
en. A férfiegyes döntő-

ZURAT

LEIBOSTAN
Diszkrét 2. I. e.

DOMANIA

Dr. Ramasetter Róbert
BUDAPEST

18. Telefon: 2-61.
Havonta 110, egy-
évre 600. egészévre 1.
Nélde: Havonta 2,
félévre 12, egészévre 2.
dótesek díjazásáért. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági rsi-
óság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeinek utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

A sutgóók

Prágai forrás beszámol Telschow kerületi vezető felhívásáról, amely német napilapokban is megjelent. A felhívás Hermann Lönsre, az 1914-ben 49 éves korában elhunyt kitűnő természettudósra, költőre és regényíróra vonatkozik.

Az utóbbi időkben lelkiismeretlen egének — hangzik a bérlini felhívás — rendszeresen terjesztették Hermann Lönsről olyan híreket, amelyek alkalmasak rá, hogy a költő tekintélyét és családtagjainak megbecsülését csorbítsák. Azt híresztelték, hogy Hermann Löns akinek németisége minden művében kifejezésre jut, nem volna árja származású. Így a költőnek a hamburgi rádiónál dolgozó öccse, Ernst Löns, felhívást kapott a nemárja keresztények szövetségétől, hogy vesse fel magát a tagok közé. A nyilvánosság tájékoztatásul közhírré tesszük, hogy a birodalmi családokutató intézet hivatalosan bizonyítja Hermann Löns árja származását.

A tény leszógezése után a kerületi vezető figyelemztetéssel fordul a sutgóókhoz és kiméletlen büntetést helyez kilátásba.

A bucuvesti zsidó iskola-igazgató és a clujii zsidó ügyvéd ünnepi ajándéka

Az őszi ünnepekre két „nemzeti” ajándékot kaptunk. Az egyiket Bucuvestől a Tempo c. napilap hasábjain keresztül. A lap nagy eseménynek könyveli el azt, amit a főváros különböző köreiből érdeklődéssel tárgyaltak, hogy tudnillik Emil Sanielevici, a bucuvesti Libros gimnázium igazgatója, keresztény hitre tért át. Az elmúlt napokban a tanár, feleségével és két középiskolás fiával elhagyta a zsidó vallást és az egyik fővárosi templomban görögkeltékké váltak. Sanielevici a keresztiségben a György nevet kapta, felesége Mária, gyermekei pedig Constantin és Helen névvel ruháztattak föl. A Libros gimnáziumot negyven évvel ezelőtt Elie Libros spanyol zsidó filantrop alapította és a fővárosi zsidó ifjúság nevelő intézetének szánta. A Libros ma a bucuvesti németek evangélikus egyházának tulajdonában van.

Sanielevici áttérése különösen azért kellett általános feltűnést, mert a régi királyságban a zsidó hitelhagyásokat nagyon ritkák. Sanielevici basarabai zsidó családból származik, fivére a Generala biztosító intézet vezérigazgatója szintén tanárember, másik fivére pedig Chisineuban tanít.

Clujon az ünnepek alatt egy ismert zsidó ügyvéd áttérése kéltett általános meglepetést. Névét nem írjuk meg, hiszen a városban amugyis mindenkinek tudja. Az ügyvéd ur főként feleségének művészi pályafutása révén vált ismert személyiséggé a városban. A kitűnő zongoraművész a Goldmark zsidó filharmónikus zenekar leugutóbbi hangversenyén zongorizott. A férj, feleség és 12 éves kisfiuk a református vallásra tértek át. Összinte meggyőződésünk, hogy a város zsidósága semmiféle szempontból nem fogja nélkülözni az áttért családát, még a Goldmark zsidó zenekar sem, mely a jövőben aligha fogja szerepeltetni az egyébként kiváló zongoraművészt. Hogy lapunk hasábjain a feltűnő kitérés esetét mégis megemlítjük, az pusztán abból a meglepetésből származik, amellyel a zsidó közvélemény tudomást szerez anyagilag független és áttérésre egyáltalán nem kényszerített emberek hitelhagyásáról. Érthető a meglepetés, hiszen a mai tragikus időkben a zsidóság óriási erőfeszítésekkel igyekszik népi kereteit erősíteni, azokban megmaradni és jogait a lehetőségekhez mérten megvédeni. Ilyen körülmények között a védekezésnek az a módja, hogy valaki zsidó vallásról egy másik vallásra térjen át, csak egyféléképpen minősíthető: regnátársának. Hogy pedig praktikus érteleme mennyire nincs hasonló elhatározásoknak, arra élő és tragikus példa a németországi helyzet, ahol a kitért zsidókat éppen úgy kiforgatták vagonukból és jogaikból, mint a hitüket és ezek a tönkretett nemárja németek éppúgy a hitközségek támogatására szorulnak, mint a zsidók. Mindamelllett azonban ez a kitérés eset nem nagy esemény. Az ország zsidósága szempontjából se nem oszti, se nem szoroz az, hogy a clujii ügyvéd és családja vagy a bucuvesti iskolaigazgató milyen felekezeti keretben keresi boldogulását.

UJ KELET

ESIDŐ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Kedd, 1936. szeptember 29.

5696. EV. TISRI 13. XIX. EVF. 225. SZAM

A lej sorsát nem befolyásolja a frank-valuták leértékelése

Heroikus gesztussal próbálja meg a Blum-kormány helyreállítani Franciaország gazdasági és pénzügyi egyensúlyát. A svájci frank és holland forint követik a francia frank példáját. Korszakalkotó hármass egyezmény után próbálják a nemzetközi gazdasági és pénzügyi élet vérkeringését megindítani

A román állam 10 milliárd lej keres, — a magángazdaság több mint 100 millió lejt veszít a devalváláson

Harmadik napja már annak, hogy a francia kormány nyilvánosságra hozta a frank leértékelésére vonatkozó határozatát és a világ gazdasági és pénzügyi körei még mindig jelentősen és következményeiben felmérhetetlen fontosságú esemény hatása alatt állanak. Pontosán öt esztendővel ezelőtt, talán ugyanezen a napon röpitette világga a táviró az érinthetetlen és megdönthetetlennek hitt angol font leértékelésének hírért és bár időközben bekövetkezett a dollár elég jelentékeny méretű értékcsökkenése is, a világ közvéleményét a meglepetés és megdöbbenés erejével éri, hogy a gazdasági és pénzügyi világkrízis kimozdította helyéből a Banque de France arany hegyei mögé elszáncolt frankot is. 1926 nyarán stabilizálta a Poincaré-kormány béke értékének 20 százaléka az akkor reménytelenül betegnek hitt frankot. Tíz esztendővel tartott tehát a francia pénz értékállandósága és ebből a tíz évből az utóbbi három a sorozatos gazdasági és pénzügyi megpróbáltatások és megrázkódtatások korszakát jelentette. A Blum-kormány számára nem maradt más hátra, mint feladni az arany blokk országainak legerősebb menstvárárt, ha elébe akart vágni egy pusztító fejlődési folyamatnak, amely katasztrófális konzekvenciákkal járt volna nemcsak Franciaország, hanem az egész világ gazdaságára is.

A francia frank utja

Amikor 1931-ben a fontot, meg a dollárt leértékelték, a frank helyzete megingatatlannak látszott. Franciaországot még alig érte el a gazdasági világválság hullámverése és a Banque de France arany készlete soha nem álmódott méreteket ért el. Ez a kiváltságos helyzet azonban nem volt sokáig tartható. Az arany kezdett elvándorolni Franciaországból, a francia ipar egyre súlyosabb nehézségekkel küzdött és a francia idegenforgalom több, mint 80 százalékkal csökkent. Ennek oka mindenekelőtt is az „olcsóbbá vált” valutájú országok éles versenye és ezzel párhuzamosan a stabil frank világának versenyképtelensége. Két év alatt 30 milliárd frank értékű arany vonult ki Franciaországból, de ebből alig kétfélmilliárd esik Leon Blum kormányzásának idejére. A francia gazdasági élet bénaságának egyik súlyos oka volt az is, hogy mintegy 25—30 milliárd frank értékű bankjegyet teaurizáltak, vontak ki a forgalomból. Ilyen körülmények között a frank devalválásának kérdése már több mint másfél évvel ezelőtt napirendre került. 1935 elején az akkori *Chautemps-Daladier* kormány pénzügyminisztere Reynaud, az exportipar követelésére vetette fel a tervet, amelyet azonban a szocialisták nevében *Vincent Aurio*l szocialista képviselő, a jelenlegi pénzügyminiszter csak abban az esetben volt hajlandó víta tárgyává tenni, ha a kormány kész megfelelő garanciát nyújtani arranzve, hogy a fix fizetések és munkások keresetét megvédi az elértékelenedéstől. Erre az akkori francia kormány nem tudott garanciát nyújtani és a tervbe úgy a Chautemps-Daladier kabinet, mint

az azt követő másik két kormány is belebukott.

Svájcban népszavazás készült

1935 júniusában a svájci munkásság és az idegen forgalomban érdekeit iparágak népszavazás elrendelését kérték a devalváció érdekében. A megjelölt svájci rentierek és betétesek kis többséggel elvetették a tervet. A svájci népszavazás után a kérdés Franciaországban is lekerült a napirandról egészen ez év júniusáig a Flandin-kormány megalakulásáig. Flandin részben hajlandónak mutatkozott Vincent Aurio-l követelését honorálni. Am mielőtt még a konkrét tárgyalások megkezdődhetek volna, a Banque de France „régénstancsa” megbuktatta a szocialistákkal társuló Flandint. A szocialisták erre kiméletlen kampányt indítottak a Banque de France urai és a Banque de France kétszáz privilegizált főúrványes családja ellen. Ez a jelszó az év tavaszán megtartott általános választásokon hatalmas tényezőjévé vált a szocialisták választási sikerének.

Leon Blum pénzügyi politikája

Pierre Laval az elmúlt év nyarán a pénz ügyi politika egész területére diktatóri jogköröt kapott a parlamenttől és rövid időn belül több, mint kétszáz szükségrendeletet adott ki, a gazdasági élet tempójának felélénkítése és a költségvetési deficit leküzdése azonban nem sikerült neki. A sikertelenségbe fultak Flandin hasonló kísérletei is. A Blum-kormány hivatalba lépése után nem volt kétséges, hogy a Banque de France eddigi politikáját radikális pénzügyi reformok fogják felváltani.

A történelmi jelentőségű valutabéke

A Blum-kormány az első pillanattól kezdve széleskörű intézkedéseket fogantatott egyrészt azért, hogy a frank leértékelésének várható nemzetközi megrázkódtatásait elkerülje és visszahatásait a minimumra csökkentse, másrészt pedig, hogy a belföldi piacot, különösképpen pedig a dolgozó tömegeket megóvja a devalvációval járó veszteségektől. Nemzetközi síkban ez a körültekintés a francia-angol-amerikai valutaegyezmény megkötéséhez vezetett, amely jelentőségében valóban korszakalkotó. A három demokratikus állam kormánya ugyanis nemcsak abban egyezett meg egymással, hogy angol és amerikai részről semmilyen pénzügyi, vagy tőzsdé-akció nem fogja zavarni Franciaországot valuta-rendszere új alapjainak lefektetésében. A kiadott közös nyilatkozat szerint Anglia és Amerika a Blum-kormány lépésének szükséges előfeltételét látják a nemzetközi pénzügyi élet konszolidálásának, az egyes államok közötti fizetési zavarok megszüntetésének és a nemzetközi gazdasági és kereskedelmi életet bénító devizakorlátozások leépítésének. Az elmúlt hét péntekéig csak három ország volt a világon: Franciaország, Svájc és Hollandia, amely szigorúan ragaszkodott az arany alaphoz. A többi ország már vagy

Leon Blum kezdetől fogva szilárdan el volt tökéve arra, hogy minden lehető eszközzel megkísérlje visszavezetni a pangó francia gazdaságot a prosperiti utjaira. A Blum-kormányt támogató radikálisok, kik a kisiparosság és a rentierek szószólói, mindenesetre biztosítani kívánták az általuk képviselt rétegek érdekeit, míg *Faur* tárcanélküli miniszter, a szocialista párt főtitkára és a kommunisták, a fix fizetések és munkabérek értékállandóságának biztosítását követelték. Leon Blum az infláció és defláció vitájában semmilyen irányban nem kötötte le magát. Mindenekelőtt is szociálpolitikai reformjait valóstította meg. Bevezette a 40 órás munkahetet és a minimál béreket. Minthogy a munkaadókat arra kötelezte, hogy a heti 40 óráért ugyanazt a munkabért fizessék, mint azelőtt a 48-ért, a munkásság 20 százalékos munkabér-többletbe jutott, ami egyik előfeltétele volt a frank leértékelésének. Az állami hivatalnokokkal és alkalmazottakkal szemben megszüntette Blum a Laval-kormány által bevezetett 10—20 százalékos fizetésredukciót, amivel ezt a kategóriát is megnyugtatta pénzügyi programját illetően. Augusztus 15-én megalakult a Banque de France új vezetősége, amely összetételben teljesen új irányzatot képviselt. Az új vezetőség azonnal tanulmányozás tárgyává tette Franciaország gazdasági és pénzügyi válságának orvoslási lehetőségeit. Ezekről a tárgyalásokról természetesen nem tájékoztatták a nagyközönséget, hogy elkerüljenek minden nyugtalanságot és spekulációt a tőzsdéken. A tárgyalások eredményeképpen született meg az elhatározás, hogy a francia frankot leértékélik.

devalválta pénzt, vagy pedig — mint Románia — kényszergazdálkodás bevezetésével külön választotta pénzenek bel- és külföldi értékelését. Eppen az arany blokk e három országa akadályozta meg, hogy a nemzetközi pénzgazdálkodás egységes alapokra legyen helyezhető, hogy megszűnjék az áldatlan verseny az egyes országok pénzének értékelése körül és lehetővé váljék olyan nemzetközi kereskedelmi forgalom, amelyet nem akadályoz meg érvényesülésében a valuták szakadatlan ingadozása.

Ezeknek a tényeknek a tükrében világossá válik a frank leértékelésének és a három nagy demokratikus állam ezzel kapcsolatos egyezményének valóban történelmi horderejű fontossága. Lényegében a történet, hogy a font és a dollár között négy év óta fennálló barátsági szerződéshez a francia frank is csatlakozott. Két hónappal ezelőtt Montague Norman, a Bank of England kormányzója, Newyorkban megújította az amerikaiakkal a font és a dollár kölcsönös támogatására fennálló egyezményt. Mint utólag kiderült, ezen a tárgyalásokon már Leon Blum egyik bizalmi embere is részt vett és ugyancsak aláírta az egyezményt azzal, hogy a meg-

(Folytatása a 8. oldalon)

Mechel Icik utja a viseui jesivától a Porunca Vremii szerkesztőségéig

Egy maramuresi bocher fantasztikus életútja. Hogyan lett Mechel Icikből antiszemita újságíró

Moiseiu, szeptember 28. Első mestere, a kitünő Reb Joszel azt írta róla, hogy „az én élesem és jártas tanítványom, Mechel Icik, életmódjával világítson és vessen sugárát, elmerült a talmud mélyeségei tengerében és drágaköveket hozott napvilágra. S erős a bizodalom, hogy egykoron Izrael díszére fog válni.”

Hát a mester jóslata nem vált éppen valóra. Mechel Icik, maramuresmegyei Repede községből való, rebe Jajne Wieder suszternek a fia, nem vált díszére Izraelnek, hanem ellenkezőleg: cserben hagyta ősei hitét és munkatársra lett a Porunca Vremii című antiszemita napilapnak.

Hogy történt? Miért történt?

Ezek a kérdések foglalkoztattak, amikor Moiseiuba érkezem, abban a faluban, ahol Mechel Icik egykori felesége és hozzátartozói élnek. Meghallgattam a rokonokat és ösmérsőket s ezek elbeszélései alapján igyekszem beszámolni arról az utról, amit egy repedei zsidógyerek chéderen, chaszid nevelésén és jesiván keresztül megtett, amíg eljutott a Porunca Vremii szerkesztőségéig.

Mechel Icik bemutatkozik Oradean...

Mielőtt meghallgatnám a moiseiui zsidókat, megforgatom emlékezetem köszörükövé, szikrák pattannak belőle és a ködös emlékezőből felbukkannak arcképek alakok. A tudat mélyén elraktározott képek megelevenednek, összefüggéseket magyaráznak, másfél évtized eseményeiről.

1922-ben történt... Kicsi vidéki jesivából kerültem Oradeara. A háború utáni évek nagy konjunkturájában úgy tűnt, hogy újra feltámad az egykori, régi jesivák élete. 80—90 fű jár naponta a siurhoz, a katonaváros ódon templomába, ahol Reb Jánkev Sulem tanított. Az első napokban feltűnik egy bocher, (élénk szempár, szeplős arc, gunyos mosoly az ajkak körül), aki minduntalan félbeszakítja a mestert, kérdez, faggat, rendszertelenül idéz a talmudból, maimuniból és a kommentárokból, érezni, hogy fitogtatja tudását. A rabbi egyideig türelmesen válaszol, a végén kénytelen rendreutasítani a fiút. A 18 év körüli bocher úgy néz szét a kis templomban, mint egy győztes hadvezér és az ámuló szemekben keresi a hatást...

A maramuresi fiuktól tudtuk meg, hogy egy Viseu melletti faluból került ki. Hogy az apja, aki suszter volt, meghalt és a kis faluban özvegy édesanyja és testvérei élnek. Hogy Viseum is tanult, élesezű fiú és rengeteg tud.

A második héten hóna alatt egy Maimuni-kodexel jött a beszemredesbe, a fiuk előtt kimutatta, hogy Maimuni szerint a pájesznek nincs határozott szabálya és csupán negyven rövid szószál szükséges ahhoz, hogy az ember eleget tegyen a parancsolatnak, nagyképpen magyarázott a női sterilitás törvényeiről és szármány mulatót azon, hogy Oradean csak chanuka idején játszanak huszonegyest. Aztán sorra kérdezte a fiukat, nemtudják-e, hogy a mesternek milyen fizetést ad a hitközség...

Igy mutatkozott be Oradean Mechel Icik Wieder, akit mi, ardeali fiuk az első pillanattól kezdve megvetettünk.

A moiseiui rabbi veje súlyosan csalódik...

Két esztendővel később Reb Icse Májér Widmann, moiseiui rabbi Oradean van, a wizenitzi caddiknál tölti az őszi nagyünnepeket. Mechel Icik, aki bejáratos az udvarba, megösmékedik a rabbi és fölényes talmudikus tudásával valóssággal elkápráztatja. A rabbinak egyetlen lánya van és Mechel Icik arra gondol, hogy egy szerencsés házasság révén karriert tudna csinálni. Nem ösméri a rabbi lányát, de azért megkéri a kezét. A rabbi szó nélkül beleegyezik. Félévvel később megtartják az esküvőt és Mechel Icik Wieder Moiseiuba kerül, rabbi-apósa házába.

Erről az időről, amit Mechel Icik apósa házában töltött, a következőket mondja a moiseiui zsidók egyik vezetője:

— A rabbi veje szintén úgy viselkedett, mint egy rabbi. Széles kalapot hordott, magas fekete mellényt és ezüstfejjű botot. A templomban a legelőkelőbb ülése volt és mivelhogy kellemes hangja van, gyakran előimádkozott. Szombat délutánoként az atyák példázatait tanította, mert hát nagyon jó szája van és szépen magyaráz. A faluban frigyelték a rabbit, hogy ilyen kitünő vót kapott. Mi azért nem szeretjük, mert elvárta, hogy kezét csókoljunk neki. Feltűnően mutatott, hogy előre akar törni, hogy ő is rabbi

akar lenni és hogy a rabbi vén lányát is csak azért vette feleségül, mert ennek révén akar karriert csinálni.

Mechel Icik arra számított, hogy elég feleségül vennie egy rabbi lányát és a nagy zsidó hitközségek máris vetekedni fognak érte... Nem számított arra, milyen nehéz egy rabbiállás megszerzése, hogy az ortodox hitközségekben ezen a téren tulprodukción van s hogy a legkisebb állásra is akad száz reflektáns... Arra se gondolt, hogy van protekció, meg családi összeköttetés, meg szerzett jog. Olyan ember pedig, akinek az apja nem volt rabbi, aki nem tud felmutatni apai és anyai oldalalon legalább három rabbit, csupán tudása alapján nehezebben jut stallumhoz, mint egy ellenzéki jelölt Maramuresben mandátumhoz, amikor liberális választások vannak.

A nagy hitközségek nem akarták tudományt szerzeni arról, hogy egy kis maramuresi faluban egy husz éves fiatal ember, a rabbi veje naponta várja a postát, türelmetlenül lesi, vajjon nem-e érkezett meg a karriert jelentő akceptáló-level... Mechel Icik súlyosan csalódott. A faluban nem szerették, mulattak rártartásán, egyetlen barátot sem birt magának szerezni s a felesége, aki tiz évvel volt idősebb nálnál, nem bírta őt lekötni.

Nyolc hónappal esküvője után egy szép napon, valami jelentéktelen dolog miatt összezördült családjával, kapta tallisz-zsákját és kevés holmiját, felült egy áthaladó szekérre és világgá ment...

A számított kabbalista

Mechel Icik néhány heti csavargás után visszament Oradeara. Felejteni akart mindent: karriert, asszonyt, földi húságot és

Bolyongva — öt országon keresztül...

Mi történt Mechel Icikkal, hol kallódott el az a tehetséges fiú, körül mestere megjövődött, hogy díszére fog válni a zsidó népnek?

Tanító volt Basarabiában, s amikor felfedezték rejtékhelyét, amikor az apósa tudományt szerzett hollétéről, tovább ment. Egyik helyről a másikra vándorolt. Maramuresi koldusok hoztak hírt róla, találkoztak vele, amint gyalog és rongyosan rötta a végtelen országot.

1931-ben Ardeal városában tűnt fel. Chiseneui hitszónoknak mondta magát, oroszországonban beszélt, széles fekete kalapot viselt és nagy pátosszal rikatta, korholta, tanította az embereket. Enekelve, azzal a jellegzetes hanghordozással beszélt, amely felejthetetlenül teszi az orosz „máged“-eket, a gettó népszónokait, akik 4—5 órát tudnak megszoktatás nélkül beszélni, miközben andalítóan szép, borongó hangjukból a zsidó nép sokezer éves fájdalma kicsendül.

Mechel Icik bejárta Jugoszláviát, Magyarországot, Csehszlovákiát, Ausztriát és Németországot. Mindenütt azzal a szeretettel fogadták, amely kijár a zsidó tudósnak, a „tálmid cháchám“-nak. 4—5 napot töltött egy-egy városban, a jobb módú zsidók asztalukhoz invitálták és pénzt gyűjtöttek neki, hogy tovább utazhasson.

gögit. Behúzódott a wizenitzi caddik udvarába és aszkéta lett. Az áldottlelkű caddik megsajnálta a szerencsétlen, csalódott embert s utasítást adott a személyzetnek, hogy gondoskodjanak róla. A caddik utasítása alapján az udvarban úgy karolták fel Mechel Iciket, mint egy beteg gyermeket, aki gondos ápolásra van utalva.

Mechel Icik kabbalista lett. Éjjel-nappal a Zohár könyvét bujtja, keveset evett, naponta többször fürdött, kemény lócán aludt és kerülte az embereket. Akárcsak a 17. századbeli szafedi kabbalisták, ki akarta pusztítani magából a vágyat, a hétköznapi életet, az „anyag“-ot, ami meggáncolja a szent emberi akaratot és az alkotó legkiválóbb teremtményét lerántja a földre.

Az új életmódban számítás volt. Arra számított, hogy így könnyebben érheti el célját. Nagy ember lesz, híres ember lesz, de nem a tudása miatt, függetlenül hitközségek akaratától — csupán nagy lelki ereje révén.

Ebben az időben egyetlen vágya volt, feleségétől elválni. Viszont sem az após, sem a lánya hallani sem akartak a válásról. A moiseiui rabbi lement Oradeara, rabbinikus bírság elé citálta az új szentet. A bíróság megállapította, hogy Mechel Icik köteles fizetni feleségének kártérítést és fájdalomdíj fejében 64 ezer lejt s amíg ennek a kötelezettségének nem tett eleget nem is szabad gondolnia válásra.

Mechel Iciknek nem volt maradása a caddik udvarában. A mult nem hagyta pihenni. Fájó szívvel bucsuzott az udvartól és hosszú időre eltűnt.

Évek multak így el, a moiseiui rabbi veje öt országon keresztül bolyongott és sehol se talált megnyugvást. Hogy a feleségéről ezek után se akart tudni, apósa döntő lépésre határozta el magát. Pamfletet szerkesztett, melyet szétküldött a világ minden sarkába, a rabbinak. Megírta: ez a Mechel Icik Wieder nevezetű egyén, aki kelet-európai hitszónoknak mondja magát, közönségek szívhámós, Maramuresben lakó feleségét hűtlenül elhagyta, istenfélelme kifogásolható, — hacsak tehát oda, kedves főrabbi ur, hogy a rossz utra tért férfi ne tegye be a lábát szent gyülekezetébe és üldözzék ki a városból, mint egy istenkáromlót.

Bécs, nyomor, kétségbeesés, misszionáriusok és — döntő fordulat...

A moiseiui rabbi pecsétes írásai oelt értek. Mechel Icik nem léphetett többé közönség elé. Maradék pénzével Bécsbe utazott, hogy a világvárosban próbáljon szerencsét. Itt követte az életében az a nagy fordulat, amelyet később így adott elő:

— Negyedik hónapja voltam Bécsben, anélkül, hogy hozzájutottam volna valaminek. Utolsó garasom elfogyott, értékeim zá-

Fajtiszta
küiküllöment

Caspari **BOROK**

LEGALCSÓBBAN
csak a termelőnél

CLUJ, Str. Regina Maria 34.

lobba kerültek. Egy napon lakásadóm kitétt az uccára és követelése fejében minden ruhámat visszatartotta. November volt és én ezen a napon éhesen forgolódtam a nagyváros uccáin. Nem volt annyi erőm, hogy kolduljak. Éjjel után valahol a külvárosban csatangoltam, éhesen, letörve, celtalanu, nyomorutan. Egy férfi lépett akkor hozzám és sorsom iránt érdeklődött. Hogy csak ne essek kétségbe — mondta az illető — nincs lakásom, ugyebár, nem tesz semmit, menjek csak velem, gondoskodni fog rólam. Az illető arca bizalomgerjesztő volt s nekem amugy se volt veszténi válam. Az angol misszionáriusok menedékhelyére vitt, megvacsoráztatt és attól kezdve gondoskodott rólam. Nem a hatalmas bécsi hitközség, hanem az angol misszió tagja volt az, aki fejeztedt az uccáról. Elsőtízben életemben itt találtam ösztíve, igaz, melegsivű embereket, itt láttam, mire képes a zsidó próféták erkölcsi tanítása. De elolvastam az újtestamentumot is, érdeklődtem a kereszténység iránt, meg akartam ösmerni azt a forrást, amelyből merítik azt a mindennek fölött való érzést, a részvétet minden emberi fájdalommal és szenvedéssel szemben.

Megemlékezés egy chaszid szentéről...

Ez volna hát a Mechel Icik életében bekövetkezett döntő fordulat? Szó se róla. Amíg az angol misszionáriusok kosztján élt és újtestamentumról meg kereszténységről álmodott, egész testtel még a zsidóság sáncain belül volt. Ebben az időben, 1934 január 21-i kelettel levelet kaptam tőle, a leveléhez egy újságcikk kéziratát volt csatolva. Héber nyelven nekrológot írt egykori jóbarátjáról, Reb Mardche Chuneról, a chaszid szentéről, s kért, hogy fordítsam le a cikket az Uj Kelet számára.

„Emlékszem — írja ebben a cikkben — egyizben én is csatlakoztam a szent társasághoz, amikor a caddik (a wizenitzi rebere gondol) a hajnali órákban a mikvére ment. Lassan lépkedtünk. Baloldalon ment Reb Mardche Chune, aki a caddik miatt elhagyta feleségét és gyermekeit, szakított előbb életével, mert a caddik közelségében érezte azt a kiáradó melet, amely képes őt átsegíteni ezen a fagyos világon. Reb Mardche Chune nem mert megszólalni. Olyan szent respektussal viseltetett a caddikkal szemben, hogy amikor a caddik beszélt, nem mert szentséges arcába nézni. Néhány pillanatra megszakadt a beszélgetés, a caddikból nehéz sóhaj tört ki, amit elnyelt az éj sötétsége. S azokban a sóhajokban, apró nyugégekben, rövid odavetett szavakban találtam meg Reb Mardche Chune élete értelmét, az egész zsidó nép létezésének titkát. Ezek az emberi jószág legtitkosabb forrásaiból bugyogó érzése erő adtak neki ahhoz, hogy mindent másokért feláldozva megtisztuljon és szentséges életet éljen. Csak a chaszid tanítás képes egy lelket így kifinomítani, ennyire nemessé tenni.”

Tehát így írt és vélekedett Mechel Icik — a „döntő fordulat“ után...

Kétségtelen: a misszionáriusokkal való barátkozás hatással volt az egyébként miszticizmusra hajlamos Mechel Icigre. Talán betekintést nyert egy másik világba, amelyről azelőtt kétes fogalma sem volt. A renegátságtól azonban soha életében nem állt olyan távol, mint éppen azokban a napokban, amikor az angol misszió protektorátusa alatt állott.

Dehát akkor hol a nyitja a Mechel Icik-komplexumnak? Melyek azok az okok, (legyenek azok bármilyen természetűek is), amelyek arra készítették az egykori repedei zsidófiút, hogy renegáltá legyen? S ami a renegátságtól égi-földi távolságban van: hogy eszköz legyen annak a csoportnak a kezében, amely gyűlöletet szít és uszít a zsidóság ellen, amely népünk életére tör?

Hozzájárult ehhez elsősorban a minden áron való feltűnés vágya, azután gyógyíthatatlan betegségében gyökeredző lelki aberrációja, ami megfosztotta őt az élet igazi izétől és nem hagyja pihenni. S szerephez jutott: második sikertelen házassága, anyja halála, s balul végződött bucaresti kísérlete, melynek eredményeképpen néhány hitközségi vezető tapintatlansága miatt elenséget látott az egész zsidóságban és felesküdött, hogy az őt ért igazságtalanságot az egész zsidó népen megtorolja.

De erről majd — legközelebb.

Schön Dezső.

SZEP LAKÁS.
BOLDOGSÁG.

NEZZE MEG
SZEKELU és
IRETI
bütorgyár r.t.
állandó kiállítását

BUCURESTI G-MUREŞ
TACHE IONESCU
KIVÁNSÁGARA KIVÜLSZÖV MEGM.
ZOTTUNAVAT EREDETI POCZAINAVAV

Tel-Aviv, szeptember 29. órák már be... it: Dizengoff a délutáni órákban... vosi jelentés. A 39.2 fokra... gyenge és a ka... tartani lehet. A rom professzore... kívüli kiadásban... Az azonnal össze... kezést keresték... mek vezetőivel... összes nyilvános... tódultak Dizeng... hozták ki a hir... potáról. Sorra... barátai, a család... vesebb orvosai... rosi tanácsosok... ágya körül. Ekk... orvosok Dizeng... mulva a beteg... és éjjeltájban... és nélkül meg...

Éjsz... halo

A város háza... ban kikerültek... éjjeli órákban... meg vonult ki a... békés tünemény... tőkön délelőtt... den munka szün... tól kezdve az or... keztek a küldött... re. A cionista s... az Actions Co... tartozkodó tagja... vezeték, a paras... tem és haifai t... iskolái, a szín... telavivi és haifa... mint az összes... ra reggel megér... törtök délelőtt... gyermekeknek... nevet adták.

Huszonöt éve... huszonöt év al... felvonulást, m... nem látott. Tö... ber követte Me... muzeumtól a v... méteres uton... embertömeg vo... valahol valami... det. A mély es... a felvonulási pa... rös Magen Dá... be a menetét. A... bi, a Hapoel, a... vonultak fel, u... vezeték és az is... mányzóit szemé... felvonulók köz... őrnagy, a déli... lyettese, Geran... hatalmak közre... re, nem hiányz... sem, hogy a... belga konzulna... get.

Közvetlenül... előt Dizengoff... párnán az elh... rendjeit vitte... szes zsidó csop... A szafárd zsid... ka énekel. A... a koszorukat... ösleges ablakok... egy-két tulzsu... hány asszony... zülük többet a... szállítani.

A sirnál se... det, csak az... ták el. A sirn... Ussiskin, a K... majd Dizengoff

Százhuszezer ember kíséerte utolsó útjára Meir Dizengoff tel-avivi polgármestert

Az új Palesztina legnagyobb méretű tömegfelvonulása volt Dizengoff temetésén. A volt polgármester megrázó posthumos levele saját temetéséről. Az egész világ zsidósága gyászolja Dizengoffot

Tel-Aviv, szeptember 28. Szerdán este 9 órakor már bejárta a hír Tel-Aviv utcáit: Dizengoff a halállal vívódik. A késő délutáni órákban jelent meg az utolsó orvosi jelentés. Az agg polgármester láza 39,2 fokra emelkedett, a szívműködés gyenge és a katasztrofa bekövetkezéséről tartani lehet. A bületint Márkus és Czitrom professzorok írták alá. A lapok rendkívüli kiadásban közölték a tragikus hírt. Az azonnal összehívott városi tanács érzéketlenül és színházak és koncerttermek vezetőivel és néhány perc múlva az összes nyilvános helyekről ezres tömegek tördültek Dizengoff háza felé. Percenként hozták ki a híreket a polgármester állapotáról. Sorra érkeztek a háza Dizengoff barátai, a család tagjai és az ország legnevesebb orvosai. 11 óra tájt az összes városi tanácsosok álltak már a nagybeteg ágya körül. Ekkor erős injekciót adtak az orvosok Dizengoffnak, majd egy félóra múlva a beteg teát ivott. Ezután elaludt és éjfél táján nyugodtan, minden szenvedés nélkül meghalt.

Ejszakai gyászmenet a nagy halott háza előtt

A város házaira még az éjszakai órákban kikerültek a gyászlobogók és a késő éjjeli órákban több, mint tízezer főnyi tömeg vonult ki az utcára, hogy gyászának békés tüntetéssel adjon kifejezést. Csütörtökön délelőtt 10 óráig Tel-Avivban minden munka szünetelt. Már a hajnali óráktól kezdve az ország minden pontjából érkeztek a küldöttségek Dizengoff temetésére. A cionista szervezet ekzekutívájának és az Actions Comiténak Erec Jiszraélben tartozkodó tagjai, az összes munkásszervezetek, a paraszt-szervezet, a héber egyetem és haifai technikum, az ország összes iskolái, a színházak és kulturintézetek, a telavivi és haifai kikötő társaságok, valamint az összes vallási méltóságok már korán reggel megérkeztek Tel-Avivba. A csütörtök délelőtti elsőnek született zsidó gyermekeknek Dizengoff emlékére a Meir nevet adták.

A legnagyobb tömegfelvonulás

Huszonöt éves a zsidó város és ezalatt a huszonöt év alatt még soha olyan tömegfelvonulást, mint Dizengoff temetésén, nem látott. Több, mint százhuszezer ember követte Meir Dizengoff koporsóját. A muzeumtól a városháza épületéig tíz kilométeres uton keresztül hatalmas, kigyózó embertömeg vonult végig, anélkül, hogy valahol valami is megzavarta volna a rendet. A mély csendben asszonyok sirása és a felvonuló papság imája hangzott. A vörös Magen Dávid egyik csoportja vezette be a menetet. A koporsó mögött a Makka-bi, a Hapoel, a Betar és a skót cserkészek vonultak fel, utánuk a zsidó ifjúsági szervezetek és az iskolás gyermekek. A főkoporsó vezetői személyi adjutánsa képviselte. A felvonulók között volt Róbert Crossbie őrnagy, a déli kerület kormányzója és helyettese, Gerard Foley. Az összes idegen hatalmak konzuljai felvonultak a temetésre, nem hiányzott Németország konzulja sem, hogy Dizengoffnak a tisztelhetlen belga konzulnak megadják a végtisztességet.

Tíz kocsi kocszoru

Közvetlenül a taliszbá burkolt koporsó előtt Dizengoff sofőrje haladt, aki egy párnán az elhunyt polgármester érdemrendjeit vitte. Az óriási tömegben az összes zsidó csoportok delegációi felvonultak. A szefárd zsidók csoportja gyász-zsoltárokat énekelt. A menet után tíz kocsi vitte a kocszorukat. Ahol a menet elhaladt, az összes ablakok és erkélyek zsufolva voltak. Egy-két tulzsfoltot erkély összeomlott, néhány asszony könnyebben megsebesült, közülük többet a Hadassza kórházba kellett szállítani.

A sirnál senki nem tartott gyászbeszédet, csak az El Mole Rachamimot mondták el. A sirra az első görögnyelvű M. M. Ussiskin, a Keren Kajemet elnöke dobta, majd Dizengoff özvegye, a Jewish Agency

efektívájának tagjai, a főbbek, a városi tanács és a Vaad Leumi tagjai következtek. Az egész temetési felvonulás ideje alatt megerősített katonai és rendőri szolgálattal tartotta fenn a rendet a városban, hogy a provokációkat és az összeütközéseket elkerüljék. A temetési menet közé számos titkosrendőr vegyült. A méltóság teljes felvonulás azonban a legsimábban zajlott le, a feketébe burkolt zsidó város gyászát semmiféle rendbontás nem zavarta meg.

Német kolónia kocszoruja

Dizengoff hallatlan népszerűségére jellemző, hogy a zsidókkal szemben mindig ellenséges Sarona német kolónia lakói kocszort küldtek a temetésre. A zsidó lapok hasábjain keresztül foglalkoznak a nagy halott méltóságával. A Davar közli Dizengoffnak egy kéziratát, amelyet július 12-én írt, amikor súlyos betegségéből gyógyulóban volt. A cikkben Dizengoff megírta vízióját saját temetéséről és azt az óhaját fejezte ki, hogy szenvedés nélkül haljon meg, mintegy csókban egyesüljön a halállal.

Dizengoff víziója saját haláláról

A visszahozhatatlan halálra való gondolat — írja — nem ébreszt bennem fájdalmat és gyászt. Teljes meggyőződéssel mondhatom, hogy életem nagy belső megelégedést ajándékozott nekem. Munkám és fáradságom nem volt hiábavaló, testvéreim forrón szeretett országomban hasznát látták az én életemnek. Elképzelem magamnak a temetési menetet, mely koporsómat követni fogja. A élen haladnak Tel-Aviv összes gyermekei, az én szeretett anygalkám, a madárkák. Hallom, aminőt sirnak és kiáltják: drága nagyapánk, ne hagyj el minket. A gyermekek után jön-

nek az asszonyok, majd városom polgárainak nagy tömege.

Mikor holttestem a hideg sirba ereszkedik és földgörgögyökkel lepik be, azt fogom érezni, hogy ennél a szertartásnál Tel-Aviv egész lakossága gyászol engem és ez a tudat meg fogja könnyíteni új utamat.

A Palesztina-kormány részvéte

Jeruzsálem, szeptember 29. Sir Arthur Wauchope főkörmányzó Rokeach telavivi alpolgármesterhez táviratot intézett, melyben Dizengoff halála alkalmával a városi tanácsot részvétéről biztosítja. Meir Dizengoff halálával — mondja a távirat — egyik személyes barátomat veszíttem el. Bár szelleme ott lebegne mindig Tel-Aviv városa fölött, mely e férfiú kiváló tehetségének örök emléke marad. A kormányzó részvétlevelét intézett Ben Zwi-hez, a Vaad Leumi elnökéhez, és Mose Shertokhoz, a Jewish Agency ekzekutívájának vezetőjéhez. Dizengoff teljesítményei és eredményei — mondja a Shertokhoz intézett levél — sokáig meg fogják őrizni nevét az utókor emlékezésére.

Az összes konzulátusok, a palesztinai közigazgatás főbb tisztviselői részvét-nyilatkozatokat küldtek a palesztinai zsidóság vezetőihez.

A londoni ekzekutív részvéte

London, szeptember 29. A halálet hírére a Jewish Agency londoni ekzekutívája gyászlevelet tartott, amelyről a következő táviratot küldték a jeruzsálemi ekzekutívához:

„Mélyen megrázott bennünket a jisuv és a cionista mozgalom legöregebb személyiségének halálhíre. Dizengoff emléke örök-kévaló lesz a zsidó nemzeti otthon újjáépítésének történetében. Tel-Avivnak és az egész jisuvnak mély együttérzésünket fe-

Lezajlott a nemzeti kereszténypárt sibiui nagygyűlése

Goga nagy bel- és külpolitikai expozét tartott és koncentrációs tábort ígért a zsidó újságíróknak

Sibiú, szeptember 28. A nemzeti kereszténypárt — mint előzetesen hírt adtunk róla — vasárnapra nagy népgyűlést hívott egybe Sibiuba, amely, leszámítva kisebb uccai tüntetéseket, aránylag rendben zajlott le. A párt vezéreká részéről résztvevő gyűlésen Goga Octavian pártvezér, ifjabb Cuza György párttitkár, Lupas János dr. a párt sibiúmegyei tagozatának elnöke, Chitescu, Brăescu és többen, akik még a szombat nap folyamán érkeztek Sibiuba. A légkört a gyűlésre, noha egyenruhák viselése „szigorúan” tiltva van, kélings és horogkeresztes karszalagot viselő ifjak készítettek elő, akik már szombaton este és egész éjszaka csatangoltak a városban, horogkereszteseket és kisebbség-ellenes jelzavakat mázolja a házak falára.

A népgyűlést vasárnap délelőtt 11 órakor, a paraszttömegek szokásos felvonulása előzte meg, amelyet a pártvezérek a város főterén felállított emelvényről néztek

végig. Közben hirtelen záporos keletkezett, ami azonban nem zavarta meg különösebben a felvonulás menetét. Innen az alig néhány ezer főből álló tömeg a gyűlés színhelyére, a „Thalia” mozgószínház nagytermébe vonult.

A gyűlést Lupas szavai vezették be, aki többek között a nemzeti parasztpárttal is foglalkozva, elítélőleg nyilatkozott az olyan paraszttállamról, amelyik nem román nemzeti parasztot ad a hazájának. Lupas rövid lélegzetű beszéde után Goga emelkedett szólásra, aki beszéde elején hangoztat ta, hogy az ő pártjuk nem hasonlítható össze más párttal, mert ők nem üznek megalkuvó politikát. A kisebbségek felé, kihangsúlyozta Goga, hogy a pártjuk hatalomra kerül, a becsületes kisebbséget, mint jó polgárt, tisztelni fogják, de üldözni fogják azokat, akik szemüket Budapest és Szófia felé irányítják. A külföldi orientációval kapcsolatban is engedményeket

SZÖRME-MUNKÁLATAIT

most készíttesse el, mert szezon előtt az árak olcsóbbak!

Szalónomban szörmemunkálatok a legújabb párizsi és bécsi modellek után készülnek.

WEISZ TIBOR

Cluj, Calea Regele Ferdinand 21. sz. Farkas Ernő ház udvarán.

jezzük ki a szomorú veszteség alkalmából. A londoni hivatal irodái a halálet napján zárva voltak.

A halálhír a galújaban

Varsó, szeptember 29. Dizengoff halálhíre a lengyel zsidóság körében mély megdöbbenést váltott ki. Az összes cionista szervezetek otthonait a gyász jeléül bezárták. A cionista szervezet központi irodája a kék-fehér lobogót feláróca eresztette. A varsói zsidó hitközség vezetősége gyászlevél tartott, ahol beszédek hangzottak el. Az ülés vezetősége részvétleveléket küldött Palesztinába.

Bécs, szeptember 29. A bécsi napisajtó részletes cikkeken számolt be Dizengoff haláláról és Tel-Aviv első polgármesterének jelentőségéről. A bécsi zsidóságban a halálhír nagy hatást keltett. A cionista szervezet irodáira és épületeire gyászlobogót függesztettek. Az ausztriai országos cionista szövetség Tel-Aviv városi tanácsának részvétleveléket küldött. Ugyancsak részvétleveléket adozott Dizengoff emlékének a bécsi zsidó hitközség is.

Newyork, szeptember 29. Cionista körökben Dizengoff halála megdöbbenést keltett. A cionista szervezetek irodáiban néhány órán keresztül szünetelt a munka. Dr. Stephen Wise, a cionista szervezet elnöke, részvétleveléket küldött Tel-Aviv városához.

tett Goga, amennyiben azt mondta, hogy pártjuk nem folytat sem franciabarát, sem németbarát, hanem egyesüdjék csak románbarát politikát. A továbbiak során kihozta a Szovjet birodalom, majd pedig a mai Franciaország népfrenti kormányja ellen. Miután Mussolini Olaszországot dicsőítette, tért rá Goga beszédének legfontosabb részletére: a Völkischer Beobachterban megjelent nyilatkozatára, ami körül még ma is viharoznak a hullámok nemzeti parasztpárti körökben. Ezzel kapcsolatban elmondotta a nemzeti kereszténypárt vezére, hogy azért ment Németországba, hogy szemtől-szembe lássa Hitlerrel, ezt a nagyszerű államférfit, beszélt német államférfiakkal, akik megígérték neki, hogy garantálják Románia jelenlegi határait.

Koncentrációs táborokba a zsidó újságírókat

Visszajött és németországi útjának eredményéről intervjút adott egy fővárosi román lapnak. Ezt a cikket közölte le azután a Völkischer Beobachter, de csak egy részét, azt, hogy a német államférfiak Románia jelenlegi politikai határait garantálnak, törölték belőle. Erre aztán megindultak ellene a zsidó lapok támadásai s arra szólították fel, hogy válaszoljon arra, miért törölte a Völkischer Beobachter nyilatkozatának legfontosabb passzusát? De ő erre a kérdésre majd csak akkor fog válaszolni — mondta emel hangon Goga — ha kormányra kerül és ha az összes zsidó újságírókat koncentrációs táborokba fogja utalni. Goga azután bírálta Madgearut, majd beszédét a bolsevikiek támadásával fejezte be.

Miután az ifjabb Cuza György is elmondotta rövid szónoklatát, a gyűlést fél 3 óra tájban berekesztették. Innen a pártvezérek és kísérik diszbedre vonultak, amely a Bulevard étteremben volt és késő délutánig tartott. Goga hétfőig maradt Sibiuban, ahonnan néhány kísérijével Reshinarra utazott, ahol fivérének, Goga Jenő halálának egyéves évfordulóján rendezett istentiszteleten vett részt. (d. m.)

Egy ágyba való 3 darabból álló **matrác** **Lei 298** Mag. TAPITEX S. A. Regele Ferdinand No. 9. Telefon 14-51

SEPTEMBER 29.
Fajtiszta
küküllőmenti
BOROK
ÓBBAN
ermelónél
na Maria 34.

apon lakásadóm kített
fejében minden ru-
gember volt és én
ergelődtem a nagyvá-
amnyi erőm, hogy kol-
ol a külvárosban csa-
rve, céltalanu, nyo-
ett akkor hozzám és
tt. Hogy csak ne es-
a az illető — nincs
tesz semmit, menjek
fog rólam. Az illető
vót s nekem amugy
Az angol misszioná-
vitt, megvacsoráza-
doskodott rólam. Nem
ség, hanem az angol
ki fejszedett az ucca-
itt találtam őszinte,
eket, itt láttam, mire
erkölcsei tanítása. De
entumot is, érdeklöd-
ant, meg akartam ő-
melyből meritik azt a
ó érzést, a részvétet
ommal és szenvedéssel

chaszid szentről...

al Icig életében bekö-
t? Szó se róla. Amíg
k kocszóján élt és új-
ereszténységéről álmo-
g a zsidóság sáncain
időben, 1934 január
aptam tőle, a levélhez
t volt csatolva. Héber
gyekori jóbarátjáról,
l, a chaszid szentről,
e a cikket az Új Ke-

ebben a cikkben —
tam a szent társaság-
t (a wizenitzi rebere
han a mikvére ment.
Baloldalon ment Reb
caddik miatt elhagyta
t, szakított előbb éle-
szeltségében érezte azt
ely képes őt átsegíteni
Reb Mardche Chune
Olyan szent respek-
dikkkal szemben, hogy
t, nem mert szentsé-
ghány pillanatra meg-
a caddikból nehéz
yeit az éj sötétsége. S
apró nyögésekben.
kban találta meg Reb
értelmét, az egész zsi-
át. Ezek az emberi jó-
háiból bugyogó érzése
hogy mindent má-
sztuljon és szentséges
haszid tanítás képes
tani, ennyire nemessé

Kedett Mechl Icig — a

szionárusokkal való
t az egyébként mis-
techl Icigre. Talán be-
ásik világba, amelyről
sem volt. A renegát-
életében nem állott
a azokban a napokban,
ó protektorátusa alatt

nyítja a Mechl Icig-
k azok az okok, (le-
em természetiek is),
ek az egykori repedi
tá legyen? S ami a
t távolságban van:
ak a csoportnak a ke-
t szit és uszit a zsi-
ünk életére tör?
elsősorban a minden
gya, azután gyógyit-
a gyökeredző lelki
egfosztotta őt az élet
gyja pihenni. S sze-
sikertelen házassága,
égződött bucaresti ki-
ményeképpen néhány
tatatlansága miatt el-
t zsidóságban és fel-
ért igazságtalanságot
negtorolja.
közlelebb.

Schön Dezső.

Ellentmondó hírek Toledo bevételéről

Szavilla megerősíti, Madrid cáfolja Toledo bevételét a zendülők által. A Reuter szerint Toledo még a kormánycsapatok kezén van. Bilbaóban a zendülők bombázásának száz halottja van, — a kormánycsapatok 40 tust agyonlőtek

A spanyolországi polgárháború frontjain a harc az eddigiekénél is borzalmasabb elkeseredettséggel folyik. De a harctéri helyzetről megbízható képet nyerni nem lehet, mert a legellenetesebb jelentések zavarják a tisztánlátást. A felkelők Toledo elfoglalását jelentik, viszont a kormány nem erősíti meg a jelentést, sőt az Alcazar további bombázását jelenti.

Szombaton a felkelők azt jelentették, hogy Azana elnök elmenekült Madridból, de ez a hír a kormány kategórikusan megcáfolta s az argentin nagykövetség is kategórikusan cáfolja, hogy Azana elnök az argentin követségen keresett volna menedéket.

Ilyen ál- és tendenciózus hírek jellemzik az egész spanyolországi helyzetet, melyet egyre inkább lehetetlen áttekinteni.

Ujabb híreink a következők:

Mit jelent a madridi hadügyminisztérium

A madridi hadügyminisztérium közleményt adott ki, amely szerint a kormánycsapatok négy napig tartó harcban ellenálltak a zendülők támadásainak Kordova környékén. A középponton Toledo körzetében a kormányerők néhány oldaltámadást intéztek a zendülők ellen jó eredménnyel.

A zendülők repülői néhány ízben támadást kíséreltek meg Toledo ellen de visszaverték őket.

Zumaya falut, amely Bilbao mellett fekszik, vasárnap reggel három kormányhadihajó bombázta. Délután a zendülők repülői bombákat dobtak le Bilbaóra, ami 100 halott és sebesült áldozatot követelt.

A felháborodott lakosság erre 45 tust agyonlőtt, majd meglincselte még 40 tust, akiket a kikötőkben horogonyzó hadihajókon tartottak fogva.

Dacára a Vörös Kereszt erőfeszítéseinek, a foglyokat nem lehetett megmenteni a tömeg dühe elől. Bilbao polgári kormányzója eltűnt.

A kormány tegnap rendeletileg elmozdította állásából mindazokat a köztisztviselőket, akik nem teljesítenek tényleges katonai szolgálatot a kormánycsapatok oldalán. A felfüggesztett tisztviselők újrafelvételi kérvényt terjesztenek elő, de csak a népfőnök kedvező véleményezése alapján.

Moszkvai jelentés szerint tegnap élelmiszerekkel megrakott hajó indult utnak Spanyolország felé.

A rakományt az orosz munkások gyűjtött pénzéből vásárolták a spanyol asszonyoknak és gyermekeknek.

A kormány kiáltványa Madrid védelme érdekében

A madridi kormány kiáltványt intézett a „köztársasági országhoz”, amelyben hangsúlyozta, hogy a kormány nem akar semmit sem elítélni a közvélemény előtt és ezért kötelességének tartja tájékoztatni a népet arról, hogy az ellenség felhasználva a külföldről kapott fegyverek főlényét, melyeket Spanyolország egyes részeinek odaigérése fejében eszközölt ki, jelenleg a legnagyobb erőfeszítéseket teszi a köztársasági főváros megközelítésére, amely a

A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemtlenül csalódnak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervei mindenemű saját szag iránt eltompultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki felmeri hívní figyelmeztet erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kímérve nem kapható.

fasisztaellenes harc szíve marad. A kiáltvány felszólítja Madrid egész lakosságát, hogy háborús fegyvellemmel ellenoffenzívát indítson a zendülők leverésére.

A kormány vasárnapi jelentése szerint az északi fronton a kormány tüzérése szétszórta a zendülők egy hadoszlopát. Az aragoniai fronton a kormánycsapatok hét kilométert nyomultak előre. A kormányrepülők Torre Maqueda és Talaverát bombázták. A többi fronton nem történt semmi.

Egyidejűleg a kormány cáfolja a zendülők, illetőleg Mola tábornok azon bejelentését, hogy a zendülők csapatai bevonultak Toledoba.

A kormány tüzérése folytatja az Alcazar bombázását.

Ezzel szemben

A kormány derülítő jelentéseivel szemben a burgosi kormány azt jelenti, hogy a kormánycsapatok és a zendülők Kordova melletti összeütközése után a városot felszabadították az ostrom alól és a kormánycsapatokat 40 kilométernyire verték vissza a várostól.

Cinema Capitol

A XX-ik század csodája! Az első „PLASZTIKUS” film, amely bámulatba ejtette a világot! A film hatása tökéletes! Meglepetés, szenzáció! Minden eddigi szenzációt felülmul! Ezt látni kell! Ezt csodálni kell! Ezzel egyidejűleg:

Az utolsó pogány

A fehér árnyak testvérfilmje. A fehér emberek és az utolsó pogányok harca az életért.

Főszereplők:

MALA és LOTUS az Eszkimó c. film hősei

VILÁGSIKER!

VILÁGSIKER!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíge levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Keresünk azonnalra francia nyelvű szakos tanárnőt

felsőbb osztályok korrepetálására. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kér

Schwarz Menyhértné zsidó leány internátus
ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 8.

— Megérkeztek a legújabb párizsi és bécsi modelljeim. Löwy Jolán női divaszalon Cluj, Regele Ferdinand 6. Emelet.

Liebermann Sári old. francia tanárnő a francia nyelv oktatását megkezdte. Tanít kezdőket és haladókat a legújabb módszerrel. Beiratkozni: Regele Ferdinand 67 alatt.

Szigoruan vallásos, komoly zsidónő keresetlik vidékre egyedülálló öreg urhoz, főzés és összes háztartási teendők ellátására. Ajánlatok Krausz Martin Giulus, posta Ogra de Mures, Jud. Tarnava Mica küldendők.

Jó megjelenésű 28 éves fiatalember keresi házasság céljából, komoly, intelligens leány ismeretségi. Csak teljes című, esetleg fényképpel ellátott levelekre válaszol, diszkréció mellett „Villanyzserelő” jelígre a kiadóba.

Drogustaság, angró és detalista, elhelyezkedést keres. Szíves megkereséseket „Csak vidékre” jelígre a kiadóba kérek.

Csillár, csőfogás a készítőnél. Grünwald Jakab fémpari üzeme C. Decebal 23.

MINDENKINEK!!!

Szörnyűséget, valamint bunda átalakítását, javítását olcsó nyári áron Mandelbaum szücsné szeresze be. Reg. Ferdinand 70. Legújabb modellek megérkeztek.

A köszönőlevelek tömege igazolja a GASTRO D.

világhírű amerikai gyógyszer kitűnő hatását gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegségek-nél, valamint görcsök és álmatlanság eseteiben.

GASTRO D.

kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

A zendülő haderők a Madrid felé vezető uton elváltak a közlekedést Toledo és a főváros között.

Bilbao bombázása miatt a város lakossága tüntetett a marxisták ellen a város átadása érdekében. A zendülők különben manifesztumok útján is erre biztatták a lakosságot.

Marin Vogo és Lagarcia kikötőket a zendülők aknákkal lezárták. Magánjelentések szerint a zendülők meg hódították tegnap éjjel Toledot.

Asturiában a zendülők repülői a kormányrepülőit bombázták és három repülőgépet felgyújtottak.

A Reuter Caceresből Lisszabonba vasárnap éjjel kapott jelentése szerint Toledo még a kormány kezében van.

Viszont a szevillai rádió jelentése szerint a Madridból kapott minden kategórikus cáfolat ellenére a zendülő csapatok vasárnap elfoglalták Toledot, amit felszabadítottak. Az Alcazarba zárkózott hős katonák tárt karokkal fogadták felszabadítókat. Az andaluziai fronton a zendülők elfoglalták Espero helyiséget, ahol hatalmas fegyver- és municiókészletet zsákmányoltak.

28 éves, egyetemet végzett, csinos főlkbitokos és terménykereskedő feleségü venne egy urileányt 500.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságkötvetaitó irodánál Cluj, Regele Ferdinand 116.

Eladó finomkivitelű modern díobédő, kombinált szekrények, hálóberendezések. Műasztalos, Str. David 3.

Különbejárattal butorozott szobában két diák teljes ellátást vagy csak lakást kaphat. Ernster, Decebal 20.

Centrumban 2 egyetemi hallgató (nő) teljes ellátást kaphat különbejárattal szobában jutányos ártért. Mandulané, Reg. Ferdinand 3, I. em., 28.

Pármai hercegnő

Operett-bemutató a Davila Színházban.

A Davila Színház első operett-bemutatója Szilágyi Ferenc és Dolcsko Béla: Pármai hercegnője. Finom, békebeli operett, kellemes melódikus zenével, friss, mulatságos szöveggel. Fülnek és szemnek egyformán gyönyörködtető. A darab kiállításra pazar. A második felvonás roko roko terme bármely világvárosi színpad díszére válna. Remek táncbetétek, szép balett. A cselekmény egy udvari szalonkocsi kikiklásával kezdődik és sok mulatságos helyzetet teremtve jut el az operettkéni várható befejezéshez: a szerelmesek egymáséi lesznek. Maria Anghela hercegnőt az udvari vonat egy estélyre Bécsbe viszi, ahol Szasa királyi herceggel kell eljegyeznie magát. A szerelmes forgalmista hibás váltóállítás miatt a vonat kikisikl egy állomáson. Az állomáson taakozik gróf Thoroczkaival, aki egy alkalommal megmentette az életét. Kölsönösen egymásba szeretnek. Az operett ügyes fináléval végződik, mert Maria Anghela Thoroczkaival lesz a felesége. Közben mulatságos és fordulatos helyzetek bontakoznak ki a darab meséjéből, amiket a színház művészei élvezetesen, sok jókedvvel és nagy derűt árasztva játszottak el.

A szereplők nemes ambícióval, frissen, tehetőségük legjavával játszottak. A főszerepet Solymosán Magda játszotta és énekelte. Elláradó jelenség és előkelő, mint egy igazi hercegnő. Partnere Jenei János kitűnően volt díszponálva, és a snájdig huszártisztet meglehetősen alakította. Stefanidesz Ily bájos volt, temperamentumos, mint mindig. Mellette Csóka ugy is mint táncos, ugy is mint komikus kitűnő volt. Feltűnt az ujak közül Fülöp Sándor, aki Szasa herceget alakította, kitűnő játékaival. Bátran rá lehet bízni egészen jelentős operettfeladatokat. Tompa Pufi egy állomásfőnök komikus szerepében brilirozott. Miklóssy Margit, mint Krisztina nagyhercegnő aratott sok nyílt-színi tapost. A kisebb szerepekben Czoppán Flóri vezetett. A többiek is élvezetesek voltak. Ki kell emelnünk a szép balettet, amelynek lelke Tebán és Báza Éva. Az est kitűnő hangulatban telt el. A zsufoit, pótszékes nézőtér lelkesen ünnepte az évad első operettjének ambíciózus szereplőit és Schreiber Alajos karmagyot. A rendezés Gróf László kitűnő munkája.

(h. j.)

— Allandóan javul Titulescu állapota. Saint Moritzról jelentik: Tegnap délben 13.30 órakor kiadott jelentés szerint Titulescu igen jól töltötte az éjszakát, egészségi állapota allandó javulást mutat.

Mannheim—Grosz Héber-magyar szótár

988 lap, 44 oldal nyelvtan, egyszómonkötésben 330 lej.

LEPAGE-nál Cluj

Postán utánvételt. — Kérjen ingyen újdonsággyűjteményt.

A nép
Antonescu
jelentést. E
hogy a

Mégis kib

Genf, szeptemb
napi ülésén meg
tek problémájána
tor Antonecu Ro
jesztette elő. A
dánia, Sziria, L
Uj Guinea és Dé
lalja magában. E
a mandátumbizot
felülvizsgálta, a
ra és Líbanonra
vletesen foglalkoz
kal, de megemlít
alkalmával Angli
abban a helyzetbe
szolgáljon. Besz
kedvező helyzetét
jordánia belső m

Ezután Franci
fel és bejelentet
ismerését. Rusdu
ter szerencsék
országának. Majd
emelkedett szőlés
ki Sziria függet
majd a következ
— Nagy érdek
tes és pontos jele
viselője terjeszt
speciális bizotts
minisztérium kez
ja vizsgálja a za
végrehajtási mód
az arab vagy zsid
ság nem kezdő m
megszünése előtt.

Ennek az érde
katonai intézk
Horts, a mand
rosszalását fej
bizottság előtt
vor

Eden választás
a különbizottsá
tait, az eredmén
dátumbizottságg

A vita befejez
következőket m
— Biztos vag

Hel
pa

Maniu támo
intézőbizott

Bucuresti, sze
előtt tartotta m
elnöki tanácsú
Az intézőbizotts
ismeretes, komo
rom különböző
vezetők között.
Potarca a párt
mely egyre jobb
kere rudját, ho
zásra újra szle
párt hagyomány
káját szorgalma
és Madgearu is
az élen, ismert
párttaktikába v
intézőbizottsági
vártak. Ugyláts
tárgyalások sor
ellenfelek mégis

Preservatív
szer. Tűl
éremmel.
száma az

A Palesztina-kérdés vitája a népszövetségi tanácsülés előtt

Antonescu román külügyminiszter nyújtotta be a mandátum-jelentést. Eden a rend helyreállítását ígerte és bejelentette, hogy a királyi bizottság munkájának eredményéről tájékoztatni fogja a Népszövetséget

Mégis kihirdetik az ostromállapotot Palesztinában

Genf, szeptember 28. A Népszövetség tegnapi ülésén megkezdték a mandátumterületek problémájának vitáját. A jelentést Victor Antonescu Románia külügyminisztere terjesztette elő. A jelentés Palesztina, Transzjordánia, Szíria, Libanon, Tanganyika, Mauri, Uj Guinea és Délnyugat-Afrika kérdését foglalja magában. Bejelentette Antonescu, hogy a mandátumbizottságnak 160 panaszt kellett felülvizsgálnia, amelyek Palesztinára, Szíriára és Libanonra vonatkoztak. A jelentés részletesen foglalkozott a palesztinai zavargásokkal, de megemlíti, hogy az évi jelentés vitája alkalmával Anglia megbízottja még nem volt abban a helyzetben, hogy megfelelő adatokkal szolgált. Beszámolt a jelentés Szíria és Irak kedvező helyzetéről és megemlékszik Transzjordánia belső nyugalmáról.

nács érzelmeit tolmácsolom, amikor sajnálatomat fejezem ki a palesztinai zavargások miatt és annak az óhajomnak adok kifejezést, hogy a rendet mielőbb helyreállítsák, hogy a mandatárius hatalom ankétja a mandátum keretében keresztülvihető legyen. A tanács csak arra szoríthat, hogy tudomásul vegye Nagy-Britannia képviselőjének nyilatkozatát, valamint a mandátumbizottság megbízottjának észrevételeit az arra közölt válasszal együtt.

Antonescu ezután Libanon és Szíria kérdéséről nyilatkozott, majd a népszövetségi tanács egyhanguan elfogadta Antonescu jelentését és közzétette a szavazott annak pontos elkészítéséért.

Ujra felgyújtották a mosszuli petróleumvezetékét

Jeruzsálem, szeptember 28. (Rador). Az Irak-Haifa petróleumvezetékét ismét felgyújtották tegnap este az Emek völgyében. Egy angol rendőrökönként azonnal kiszállt a helyszínre a vizsgálat megkezdése végett. Egy beduintáborban fegyvereket és municiót találtak és olyan jeleket, hogy a beduinok gyújtották fel a vezetékét. Egy Tel-Aviv felől Ludd felé közeledő tehervonatot arabok megtámadták, de a vonatkísérő angol rendőrök három támadót elfogtak.

London, szeptember 29. Politikai körök úgy tudják, hogy a palesztinai ügyekkel foglalkozó külügyminisztériumi osztály holnap újabb intézkedéseket fog közzétenni, amelyek értelmében Palesztina azon kerületeiben, ahol súlyosabb méreteket öltöttek az arab zavargások, bevezetik az ostromállapotot. Az intézkedést a minisztertanácsnak is aprobeálni kell.

Labore, szeptember 29. (Rador). Az indiai mohamedánok egy küldöttsége jelent meg ma India királyánál, aki előtt tiltakoztak az angol kormány palesztinai politikája ellen. Az alkirály kijelentette, hogy az angol kormány tiszteletben tartja mandátumát és pártatlan vizsgálatot vezet be, a rendet helyreállították már Palesztinában.

Helyreállt a béke a nemzeti parasztpárt vezetői között

Maniu támogatásával Mihalache álláspontja győzött a nemzeti parasztpárt intézőbizottsági ülésén. Mihalache méltatta Titulescut és a franciabarát politika jelentőségét

Bucuresti, szeptember 28. Vasárnap délután tartotta meg nagy izgalommal várt elnöki tanácsulását a nemzeti parasztpárt. Az intézőbizottsági ülés összehívását, mint ismeretes, komoly harcok előzték meg, a három különböző politikai álláspontot képviselő vezetők között. Costachescu, Calinescu és Potarca a pártban azt a szárnyát képviseli, mely egyre jobbra igyekszik tolni a párt serekerudját, hogy ezáltal tegyék kormányzásra újra szalonképessé a pártot. Lupu a párt hagyományos radikális baloldali politikáját szorgalmazza és erre hajlik Mihalache és Madgearu is. Az ardeali csoport Maniuvallal az élen, ismert alkotmányos politikájának a párttaktikába való beiktatását követeli. Az intézőbizottsági ülésen rendkívül éles vitákra vártak. Ugyilátszik azonban, hogy az előzetes tárgyalások során kölcsönösen megpuhított ellenfelek mégis megtalálták azt a közös

platformot, amelynek alapján a további együttműködés mégis lehetővé válik. Politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy Titulescu, felépülése után a párt baloldali szárnyát fogja támogatni és esetleg fel is veszi az együttműködésre vonatkozó tárgyalásokat.

Mihalache beszéde

Az ülést teljesen zárt ajtók mögött, 104 pártvezető jelenlétében tartották meg. Újságírókat nem engedtek be a terembe. A gyűlésről kiadott hivatalos jelentéseket a bucaresti sajtó felhívatlan információkkal egészítette ki. Ezek szerint Mihalache a gyűlés megnyitása után politikai expozét tartott, amelyben elsősorban Titulescuval foglalkozott. Mihalache tiltakozott az ellen, hogy az ország legnagyobb politikussát kibuktatták arról a helyről, ahol annyira értékes szolgálatot tett az országnak. Majd a bel- és külpolitikai nehézségekkel foglalkozott. Részletesen emlékezett meg az orosz-német konfliktusról, melynek elődöntőnél Romániának döntő szerepe lesz. Román tragédia, hogy az ország bármelyik fél győzelmére könnyen ráfizethet.

A népszövetségi politika érdekében

Foglalkozott ezután a jobboldalnak a Népszövetség és a francia orientáció ellen intézett támadásaival. Romániát oda akarják sodorni, hogy Németországgal és Olaszországgal együtt a népszövetségi politika el-

Cinema Select
Csütörtökön, október 1-én az első szabadtéri színes filmesoda!!!
Szenvedély
SYLVIA SIDNEY és HENRY FONDÁVAL
A főszerepben. Világszenzáció! A technika csodája!

len forduljon. Ezek az elemek egyben a demokratikus jogokat akarják megszüntetni és államsinnel törnek uralomra. Olyan érvekkel jönnek, hogy a kommunizmus elleni védelem miatt van szükség német orientációra, ugyanakkor elfelejtik, hogy a német politika célja a keleti piac és stratégiai felvonulási terep kiépítése.

Goga megtevéstésül állította, hogy Németország garantálja határait. Nem lehetünk sem Oroszország, sem pedig Németország eszköze. Németország átvonulási területként akarja Romániát felhasználni. Ebben a nehéz helyzetben a Tatarescu kormány teljesíti kötelességét. Nem a kormány, hanem a jobboldali pártok kormányoznak Romániában. Végül kijelentette Mihalache, hogy a nemzeti parasztpárt ma az ország egyetlen reménye.

Minden pártvezér hü az elnökhöz

Ezután Costachescu emelkedett szólásra és kijelentette, hogy nyilatkozatait félremagyarázták. Szó sem volt róla, hogy a párton kívül és annak megkerülésével akciózott volna. Mihalache pártelnök tudott mozgalmáról. Ezt az állítást Mihalache is megerősítette.

Lupu dr. külföldi tárgyalásainak eredményeiről számolt be, majd Maniu emelkedett szólásra. A volt miniszterelnök kétórás beszédében fejtette ki álláspontját az aktuális politikai helyzetről és alkotmányos követeléseiről is beszélt. Kijelentette azonban, hogy feltétlenül hajlandó magát alárendelni Mihalache akaratának, amennyiben a pártfegyelmet azt úgy kívánja meg.

A gyűlés ezután 7 pontból álló határozatot

fogadott el, melynek első szakasza azonban nem jelent meg nyilvánosság előtt. A határozati javaslat a következőképpen hangzik:

2. Hogy ennek a külpolitikai helyzetnek eleget tegyünk, szükség van az összes nacionalista erők erkölcsi egybefogására s a legnagyobb ellenállásra. Az ország lelkiileg nem egységes, pedig ez volna a legfontosabb. Szükséges áramlatok vannak, melyek gyilkosságra tanítják az országot. Ugyanakkor nem használják ki a nemzetközi gazdasági konjunktúrát, minek következtében leszegényedik a lakosság. Ezzel párhuzamosan a kormány állandóvá tette a kivételes rendszabályokat s elhalasztotta a közigazgatási választásokat.

3. Ily körülmények között teljes erőből mozgalmat indít a párt a Tatarescu-kormány megbuktatására.

4. Nagy mozgalomhoz kezd a párt nacionalista és antirevizionista alapon, hogy a külpolitikai irányvezetés megváltoztatására irányuló kísérleteket ellensúlyozza s lehetetlenné tegye azoknak az árulóknak munkáját, akik szövetségeinket aláaknázták s át akarják vinni a revíziós táborba.

5. Október 11-én négy tömeggyűlést rendez a párt Bucurestiben az ardeali nemzeti párttal történt egyesülés emlékére.

6. Tudomásul veszi, hogy a pártvezetők közül egyesek kiléptek a részvénytársaságok igazgatóságaiból és felhívja a párthoz tartozó képviselőket és szenátorokat, valamint a vidéki tagozatok elnökeit, kövessék azok példáját.

7. A nemzeti parasztpárt teljhatalommal ruhazza fel Mihalache pártelnököt.

„Ha Németországnak gyarmatai lettek volna, demokratikus maradhatott volna” — jelentette ki Hitler

Másfél év múlva Németország nem szorul benzinbehozatalra

Berlin, szeptember 29. (Rador.) A Berlin-Breslau közötti új autótűt felavatása alkalmával Hitler kancellár tegnap kijelentette, hogy másfél év leforgása alatt Németország nem lesz több benzinbehozatalra kényszerítve. Megállapította, hogy eddig ezer kilométernyi új autótűt építettek. Ha Németországnak gyarmatai let-

tek volna, demokratikus maradhatott volna, de mivel mindene hiányzik, kénytelen volt minden energiáját koncentrálni. A Führer végül kijelentette, hogy Németország olyan rezsimeket követ, amely céljainak megfelelő és amelynek legalább is meg van az az előnye, hogy tevékeny.

Tatarescu a háború közeli veszélyére célzott a Marzescu-szobor leleplezésénél

Iamandi szerint a kormány 1938-ig fog kormányozni

Isai, szeptember 28. Isában tegnap leleplezték le a kormány tagjai, a helyi hatóságok és nagy tömeg jelenlétében Marzescu szobrát. Az ünnepély keretében Tatarescu beszédet mondott.

— Ma mikor a gyűlölet és szakadékokat az emberek és pártok között — mondotta többek között — ennek az emlékműnek leleplezése kiáltás a rend érdekében és Marzescu szellemének elismerő felidézése békéltetően hat a szenvedélyektől elkavart lelkekre. Hallják meg ennek a ma megünnelt nagy román hangját az összes román lelkiismeretek. Az óra, amelyet élünk, egyesülést és testvériséget követel. A határokon túl a nyugtalanság és fenyegetés jelei észlelhetők és mindenütt előjelei mutatkoznak a népek közti új számadásnak. Ismét nehéz helyzetbe kerülhetünk. Hogy azokkal szembenézhessünk, csapoljunk le, amíg idő van rá, mindazt, ami megmérgezhetheti népünk lelkét és törjük szét a gyűlölet és széthúzás összes fegyvereit. Csak így örízhetjük meg és konzolidálhatjuk a Marzescu hősi generációja által ránk hagyott örökséget — fejezte be a miniszterelnök.

Marzescu szobrának leleplezése után az újságírók azt a kérdést tették fel a miniszterelnöknek, hogy fogja-e tartani azon ígretét, hogy hat hónappal előbb bejelenti a kormány távozását és nem hiszi-e, hogy elérkezett az ideje ennek a bejelentésnek. Tatarescu így válaszolt: — Egyszer már

megmondottam, hogy tartom magam ígéremhez. Augusztus 29-én közöttem, hogy kormányzásunk utolsó etapjába kezdünk. Hogy meddig fog ez tartani, nem tudhatom.

Victor Iamandi hozzátette a miniszterelnök szavaihoz, hogy vele együtt kiszámította a jelen törvényhozás 1938 január 10-ig fog tartani, amikor négy éve lesz a liberális parlament összeállításának.

A vendégek délután 3 órakor elutaztak Isából és este meg is érkeztek a fővárosba.

— Fej-váll- és ágyékrheumánál, ischiásnál, idegfájdalmaknál, szagztatásnál és zsáibanál a természetes „Ferenc József” keserűviz rendkívül hasznos háziszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti. Az orvosok ajánlják.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

910 jellegűnek. Nb. kérdéseire lapunk szeptember 23-i számának Gazdasági Tanácsadó rovatában válaszoltunk.

“OLLA” GUMMI
Preservatív a legmegbízhatóbb óvszer. Többször kitüntetve aranyéremmel. Legújabbban az 1936/701 számú amerikai Patentot nyerte.

RO D.
és májbetegségek.
ostán megrendel-
a Victoriei 124.
zett, csinos földbir-
feleségül venne egy
ománnyal. Bővebbet
ő irodánál Cluj, Re.
ern dióbedő, kom-
rendezések. Múaszta-
szobában két diák
lakást kaphat.
hallgató (nő) tel-
bejárati szobában
é, Reg. Ferdinand 3,
ercegő
vila Színházban.
operett-bemutatója
csko Béla: Pármái
eli operett, kellemes
mulatságos szö-
ek egyformán győ-
állítására pazar.
terme bármely vi-
válna. Remek tánc-
eselekmény egy ud-
ásával kezdődik és
teremtve jut el az
fejezéshez: a szerel-
Maria Anghela her-
egy estélyre Bécsbe
herceggel kell elje-
mes forgalmista hi-
vomat kisiklik egy
taakozik gróf Tho-
ommal megmentette
gyamásba szeretnek.
al végződik, mert
aynak lesz a fele-
és fordulatot hely-
darab meséből,
szel élvezetesen, sok
árasztva játszo-
bicióval, frissen, te-
zottak. A főszerepet
ta és énekelte. El-
ő, mint egy igazi
ei János kitűnően
snájdig huszártisztet
Stefanidesz Ily bá-
os, mint mindig
mint táncos, úgy is
t. Feltűnt az újak
Szasa herceget ala-
l. Bátran rá lehet
operettfeladatokat.
főnök kórnikus sze-
klóssy Margit, mint
aratott sok nyilt-
erepekben Czoppán
is élvezetesen vol-
szép balletet, amely-
sa Éva. Az est ki-
A zsufolt, pótzékes
e az évad első ope-
replőit és Schreiber
rendezés Gróf László
(h. j.)
Titulescu állapota.
Tegnap dében 13.30
zerint Titulescu igen
egészségi állapota
Grosz
magyar
ár
egészségünkötés-
bej.
E-nál
Cluj
Egyen Budács

SPORT

Kikapott az AMEFA és CAO, a Nemzeti Bajnokság élére a Venus került

A magaratalált Ripensia legyőzte a Chinezul, a Crisana nagy gólaránnyal a Viktoriát

Cluj, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Hétről-hétre újabb és újabb meglepetések. A Venus ötgólos vereséget mért az otthonában játszó Gloriára, az Universitatea az AMEFA-ra, az Unirea Tricolor a jól startolt CAO-ra, míg az eltemetettnek hitt Crisana a Vitoria-ra. A bucaresti CFR — mint az előrelátható volt — legyőzte a Juventus. A forduló krónikájához tartozik, hogy a Ripensia magára talált és legyőzte helyi riválisát, a Chinezul. Az egyes mérkőzésekről az alábbi jelentések számolnak be:

Universitatea—AMEFA 1:0 (1:0)

Cluj, szeptember 28. Mintegy kétezer néző volt a bajnoksápirás aradi munkáscsapat játéktára kíváncsi, amely azonban ezúttal is csalódot okozott. Az együttes játéka általában nem látszik az, hogy a tavalyi bajnokságban az első között foglalt helyet, de az sem, hogy az ideai bajnokságban komoly szerepet játszhat. A vendégcsapat a teljes játékidő alatt egyetlen ép támadást nem tudott összehozni. A csatársorban egyedül Fried szorgalmaskodott, míg Praslér inkább „művészetének” demonstrálására törekedett. Ilyen teljesítmény mellett nagyobb gólarányú vereség sem lett volna meglepetés, amit a jól működő háttérpár és helyenként a halvesor hátrított el. Az Universitatea dacára tartalékos voltának, frissen, veszélyesen játszott és a győzelmet megérdemelte. A mérkőzés egyetlen gólja az első félidőben Szadovszki kapus hibájából eredt. A mérkőzést Petrescu bucaresti bíró gyengén vezette, akinnek vezetését főleg azért lehet kifogásolni, mert nem volt elég erélyes.

CFR—Juventus 4:1 (2:0). Bucaresti, szeptember 28. Bíró Macian, 4000 néző (szombat). A vasutascsapat fölényesen győzött Bogdan (2), Auer és Moldovan gólyaival, a Juventus részéről De Vittore volt eredményes. Macian bíróval a főváros közönsége sem volt megelégedve.

Unirea Tricolor—CAO 3:1 (1:0). Bucaresti, szeptember 28. Bíró Xifando. A nap legnagyobb meglepetése. Góllövők: 45-ik percben Niculescu, a második félidő 5-ik percében Niculescu, a 8-ik percben Iordache, a 37-ik percben Kocsis.

Venus—Gloria 5:1 (3:0). Arad, szeptember 28. Bíró Vuia, 3000 néző. A Venus kitűnően játszott, góllövők: Sepi (3) és Humis (2), illetve Körösladányi.

Crisana—Victoria 5:1 (4:0). Oradea, szeptember 28. Bíró I. Petrescu. A Victoria mezőnyben egyenrangú ellenfél volt. Muntean kapus és Chendrean hátréd azonban gyengén szerepelt és ez az oka a súlyos vereségnek. Góllövők: Nagy Odön (3), Hodosan és Peifer, illetve a Victoria részéről Cociuban.

Ripensia—Chinezul 5:3 (2:1). Timisoara, szeptember 28. Bíró T. Ilescu, 4000 néző. Góllövők: Schwartz, Ciolac (2) és Dobay (2), illetve Thierjung (2) és Klimex. A Ripensia magára találva kitűnően játszott.

A Nemzeti Bajnokság állása:

1. Venus	4	3	1	—	15	5	7
2. Gloria	4	3	—	1	7	6	6
3. Unirea Tricolor	4	2	2	—	16	7	6
4. AMEFA	5	2	2	1	7	5	6
5. CAO	4	2	—	9	2	6	4
6. Ripensia	4	2	—	2	9	8	4
7. Crisana	4	2	—	2	10	12	4
8. Chinezul	5	2	—	3	12	18	4
9. CFR	4	1	1	2	7	7	3
10. Universitatea	4	1	1	2	3	8	3
11. Victoria	4	1	—	3	6	12	2
12. Juventus	4	—	1	3	5	12	1

Nemzeti Bajnokság B)

Feltűnő Makkabi és nagygólarányú Phönix győzelem

Cluj, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) A B) ligában érdekesen alakul a helyzet. A Phönix-verő CAMT simán kikapott Oradean, a Makkabi biztosan győzött az IAR ellen, míg a Phönix nagygólaránnyal verte az albániai Mihai Viteazul-t. Eredmények:

Baiamare, Phönix—Unirea M. V. 5:1 (2:0). Oradea, Staruina—CAMT 3:0 (1:0). Czinczár kitűnő bíró volt. Craiova, Olimpia Satumare—Craiovan 4:2 (3:1). Siméria, CFR—Mures 5:1 (3:1). Sibiu, Soimii—Jiul 3:2 (2:1). Brasov, ACFR—Jahn 6:1 (3:1). Bucaresti, Makkabi—IAR 6:3 (2:1). Lugoj, Vulturii—Rovine Grivita 3:1 (0:1).

Cernauti, Dragos Voda—Sp. Studentesc 2:1 (2:0). Constanta, Victoria—DVA 3:1 (1:1). Chisinau, Franco Romana—Sporting 2:1 (0:1). Braila, DUIG—Tricolor 7:0 (2:0).

Nemzeti Bajnokság C)

A CFR-TOL IS PONTOT VETT EL AZ UEC Cluj, CFR—UEC 1:1 (1:0). C) ligamérkőzés, bíró dr Huza. A CFR volt a többet támadó fél, de nem volt szerencséje. Oros egy tizenegyest az első félidőben kapu fölé is lőtt. Az UEC lelkes játékkal szerzett újabb pontot. Timisoara, Electrica—Progresul 2:1 (2:0). Blaj, HTV—CS Blaj 8:1 (1:1). M'edias, Sparta—Nitrometan 3:1 (2:1). Sighet, Maramures—Vestul 2:1 (1:0).

Kerületi bajnokság

Cluj, Avram Iancu—Reuniunea 5:0 (2:0). Echo—Unirea 5:2 (2:1), Napoca—Haggibor 4:3 (2:2), bajnokiak; a csapatok közül azonban az Avram Iancu, Unirea és Haggibort fogják győztesnek elismerni, mert a többiek nem tudtak leigazolt játékosokat kiállítani. A Gelu nem is jelent meg a CSMC elleni mérkőzésre. Universitatea—Reuniunea 8:0 (5:0). Haggibor—CSMC 2:1 (1:0), ifj. bajnokiak. Sibiu, Fraternitas—CSM 5:2 (2:0). Aiud, Cementul Turda—CGA 4:3 (3:1). Brasov, Astra—Locomotiva 1:0 (0:0). Bod, Izvorul—Bod 2:1 (2:0). Timisoara, Fratelia—Vulturii 3:1 (0:1). Galvani—Rapid 3:2 (3:0). Tg-Mures, MTE—Rapid Diciosmartin 15:0 (7:0).

Román kupamérkőzések Timisoara, Banatul—Olimpia 13:2 (5:0). Tg-Mures, CS Tg-Mures—Ceramica 1:1 (1:1, 1:1, 1:0). Baiamare, Aurum—Ferar Oradea 3:1 (3:1). Satumare, Tricolor—Barkochba 3:1 (3:1). Turda, Industria Sármei—Ariesul 2:1 (1:1, 1:1, 1:0). Diciosmartin, Patria—Mica 3:2 (1:1).

Külföldi eredmények

MAGYARORSZAG—AUSZTRIA 5:3 (3:2) Budapestről jelentik: Harmincezer néző előtt mérte össze az Európa Kupa küzdelem során Magyarország csapata erejét Ausztriával, amelyet 5:3 (3:2) arányban legyőzött. A magyar csapat végig jobb volt ellenfelénél és megérdemelten győzött. A magyar csapat góljait Toldi (3), Titkos és Cseh, az osztrákokét Binder és Sindelar (2) lőtték. Kiténő bíró volt a francia Leclecq. A két csapat a következő összeállításban játszott: Magyarország: Szabó, Polgár—Fekete, Seres—Szücs—Lázár, Sas—Vinceze—Cseh—Toldi—Titkos. Ausztria: Zöhner, Andritz—Sesta, Adamek—Hoffmann—Urbanek, Rigler—Stroh—Sindelar—Binder—Fuchsberger.

Németország—Csehszlovákia 2:1 (0:1). Prágából jelentik: A német-cseh labdarugómérkőzés revánsa nagy meglepetésre ezúttal is a német csapat győzelmével végződött. Az első félidőben a csehek jobbak voltak, gólt is lőttek, a másodikban azonban a németek kerekedtek felül, kiegyenlítették, majd a győztes gólt is megszerezték. Ötvenezer néző, bíró Ohlson svéd.

Sárosi dr ismét játszik a Ferencváros csapatában. Sárosi dr szombaton aláírta szerződését a Ferencváros részére, amivel felfüggesztése automatikusan megszűnt, úgyhogy a játékos már szerepelni fog csapata legközelebbi mérkőzésén.

Bécs, WSC—FC Wien 2:0 (1:0). Szeged, Szeged FC—III. ker. FC 3:1 (0:0). Bajnoki.

Magyarország marathoni futóbajnokságát Galambos nyerte 2 óra 45 p 01 mp-cel, 2. Zelenka.

zatosan hozzájött ehhez a legnagyobb erőpróba.

A Szent Johannát azért tűzte a színház a megnyitói napok játékkendőjére, mert így három héten keresztül szakadatlanul uró-bálhatta a darabot s az összjáték teljesen kialakulhatott. Szerda este tehát a közönség elé kerülhet a Szent Johanna, amelynek előadásával a legtöbbet adja a színház amennyire jelenlegi erőviszonyai között képesnek tudja magát. Annyi bizonyos, hogy a legkisebb szereplő is a kivételes szellemiségnek kijáró áhiatos tisztelttel, elmélyülve és lelkesen készült fel az előadásra. A közönség hivatott eldönteni, hogy a nagy vállalkozás mennyire sikerült.

A darabot Kádár Imre rendezi. A címszereplő Fényes Alice mellett Kovács György — aki súlyos balesetéből felgyógyulva, most először lép újra színpadra — Tóth Elek, Gróf László, Tompa Sándor, Borovszky Oszkár, Forgács Sándor, Jenei János, Nagy István, Lantos Béla, Deésy Jenő, Simon György, Csóka József, Fülöp Sándor, Örvössy Géza, Kudelász Károly, — a női szereplők közül Beness Ilona, Wojticky Elvira, Bázza Éva jutottak fontosabb feladatokhoz az újdonságban. A diszletek és kosztümök Rajnai Sándor és Kudelász Károly tervei szerint készültek.

A Szent Johanna előkészületei miatt a kedd délutánra hirdetett előadás elmarad.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Kedd d. u. 5: A Szent Johanna előkészületei miatt a kedd délutánra hirdetett előadás elmarad. Kedd este fél 9: A PARMAI HERCEGNŐ. Szerda fél 9: SZENT JOHANNA. (Bernard Shaw világhírű, óriási sikertű színdarabja 3 felvonásban, 7 képből. Teljesen új korhű diszletekkel és új jelmezekkel. Rendező: Kádár Imre. A címszereplő Fényes Alice. Kovács György, Tóth Elek, Tompa Sándor, Gróf László, Forgács Sándor, Borovszky Oszkár, Lantos Béla, Nagy István, Simon György, Csóka József, Fülöp Sándor, Deésy Jenő a főszerepekben. Bach, Händel és Beethoven zenéjével. Premierbérlet 3. szám.) Csütörtök d. u. 5: EVA. (Lehár nagyoperettje, olcsó helyárrakkal.) Csütörtök este fél 9: SZENT JOHANNA. (Rendez bérlet 3. szám.) Péntek fél 9: SZENT JOHANNA. (Harmadszor.) Szombat d. u. 4: HAMLET. (Ifjúsági előadás, kizárólag az iskolák részére.) Szombat este 9: CSAVARGÓLÁNY. (Erdélyi Mihály több mint 100 előadást megért táncos, vidám operettje. Rendező: Gróf László. Sándor Stefi, Stefanidesz Il, Wojticky Elvira, Czopán Flóri, Miklóssy Margit, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csengeri Aladár: felléptével. Tebán János, Bázza Éva és a tánckar új táncával. Új diszletekkel. Premierbérlet 4. szám.) Vasárnap d. u. 3: MEZESKALÁCS. (Olcsó helyárrakkal.) Vasárnap d. u. 6: SZENT JOHANNA. (Negyedszer.) Vasárnap este 9: CSAVARGÓLÁNY. (Rendez bérlet 4. szám.) Hétfő: Román előadás. Keddtől felváltva: SZENT JOHANNA és CSAVARGÓLÁNY.

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szerda, szeptember 30: Traviata. (V. Greta sopránnal.) Péntek, október 2: Cárevics. (Premier.) Szombat, október 3: Zsidónő. (Iskolai matiné.) Vasárnap, október 4 (este): Vig özvegy. Hétfő, október 5: Cárevics. Szerda, október 7: Lohengrin.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma és holnap, szerdán utoljára: Mayerling Charles Boyer és Danielle Darrieux világsztárgere. Magyar feliratok. Csütörtöktől: A Sátánziget foglya. A történelem legrettenetesebb bírói tévedése. Az amerikai Dreyfus-per. Németül beszélő filmek. Warner Baxter, Gloria Stuart.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Műsorok műsora! 3 film! Mindhárom román és magyar felirattal: I. Az áruló. Nagy dráma. Victor M. Laglen. II. Elcsérelt menyasszony. Vigoperett. Anny Ondra, Adolf Wohlbüch. III. Journal. Helyrak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

A legízletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Román Opera

PÉNTEKEN, OKTÓBER 2-án este 8.30-kor nagy premier:

„Cárevics”

Lehár operettje 3 felvonásban. Főszerepekben: Rózsa Anna, Andréescu és Ujeicu. Ez az operett az összes világvárosokban, u. m.: Bécs, Berlin, Párizs, stb. hatalmas sikert aratott.

Rendező: Dr. M. Nasta igazgató,

aki ebben az operettben több százszor énekelte a „Cárevics” szerepét az összes németországi színpadokon. Teljesen új diszletek és jelmezek. Jegyek az Opera pénztáránál kaphatók. Bérletek érvényesek.

SZÍNHÁZ-FILM

Az utóbbi évek legnagyobb színházi eseménye lesz a Szent Johanna szerdai bemutatója

Hosszu évek óta foglalkozik színházunk azzal a tervvel, hogy előadja G. B. Shaw legnagyobb mesterművét, a huszadik század drámairodalmának bizonyára halhatatlan alkotását, a Szent Johannát.

A nagy terv kivételét több akadály is késleltette. A színház új együttese még nem hangolódott össze annyira, hogy a nagy feladatra nyugodtan vállalkozhatott volna, a darab megkövetelte nagyszabású diszletek és a rengeteg korhű jelmez óriási

befektetést igényelt, főleg pedig Szent Johanna alakjának kongeniális megtestesítője hiányzott.

A múlt év derekán azután hozzáfogott a színház a nagy feladat előkészítéséhez. A budapesti előadás átütő sikere mellett felbátorította a színházat az együttes egyre fokozódó szilárdsága, a közönségnek az igazi, nagy dráma iránt megnyilatkozó szomjúsága s az a felismerés is, hogy a színház fiatal hősnője, Fényes Alice foko-

Aki meg akarja ismerni a cionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetet.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Rachel

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza Ifjúsági csoportok, iskolák, kulturegyletek husznál több példány megrendelése esetén jelentékeny árkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézz az Uj Kelet könyv-osztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

A történelem ismétlése

A jesivák jelentős szellemi Dr. E

Régi igazság: a ismétlődnek. Tén-
többen, mint nálu
1917 évi Balfour-
nem azonos Cyrus
536-ban kiadott de
a megszünt zsidó
épüljön. Egy dekl
bel és Josua esz
hatalom udvarába
nem gondolt Sokol
akik ugyancsak a
rában eszközölték
sének deklarációjá
A megindult ép
hamar megakadál
a szamaritanusok
mesterkedéseikkel.
dült Cyrus király,
keltük ezt Anglián
kítartás mégis te
zsidó állam meg
Sok évtized teit e
gyaszorgalommal
zsálemet, virágoz
égeket és kolóni
ki a környező né
nokokban, hanem
látás és rosszind
besugásokkal, han
toiták meg a zsid
kiépitésék. Eppen
ban tapasztaljuk.
lasza ez volt: eg
másikban fegyver
zsálem és benne
épült.

Ezrának és Ne
Aki a galutból,
vissza a haza b
magukkal mályse
ségüket, faj- és h
rezték a galutba
Amiket ott a sz
kezdetén létesít
jah hűségese fa
Ahol nemcsak
örizték meg, han
duktív szellemét
ta, köztük: Ezra
Amikor Ezra
keztek, nagyon
ott. Nemcsak e
gyilkosságai, po
bizonytalanná a
sorvasztotta a fi
Nem beszéltek a
ságot bolygattá
tisztaságát, a v
ton tartották. J
fiatal zsidó ott
zsidó testvéreink
chemja hamaros
xerxes felhataln
szakkal verjen
meg fog most i
angol bizottság
bennünket még
jutni. A belső b
gondot. Nézzük
zsidó szellemet
Összehívta e
a Nagy Gyűlék
pedig leszögezet
tek óvatosak az
rezték sok tar
a Tórának. Az
azonban a zsidó
tanulót kell nev
bástyája legyen
jesibákat, a jes
zsidó szellem k
és Ben Sirát. S
ban is, a galut
a Makkabeusok
Hillel és az ale
Es jött a nagy
állapot megse
Róma. Egy a vi
védelem, a hőse
val, kiket a je
Sammal növe
radt életben: J
bölcs, akit még
sian is respekt
egyét akart me
került neki. Ma
ját. A zsidó áll
a zsidó szellem
zsidóság a jes
házját, azok

a legnagyobb erő-

ert tüzte a színház rendjére, mert így szakadatlanul uró-összjáték teljesen te tehát a közön- Johanna, amely bet adja a színház öviszonyai között Annyi bizonyos, plő is a kivételes hitatos tisztelettel, készült fel az elő- hatott eldönteni, mennyire sikerült. re rendezi. A cím- mellett Kovács balesetéből felgyó- ujra színpadra - Tompa Sándor, gács Sándor, Jenei Antos Béla, Deésy Csóka József, Fülöp Kúdelás Károly, zül Beness Ilona. Éva jutottak fon- z ujdonságban. A Rajnai Sándor és szerint készültek. készületei miatt a előadás elmarad.

MUSORA:

Johanna előkészületei ra hirdetett előadás RA HERCEGNŐ. DHANNA. (Bernárá sikerü színjátéka 3. n. Teljesen új körülményekkel. Rendező: Poppben Fényes Alice. Elek, Tompa Sándor, gács Sándor, Botos Béla, Nagy Ist- Csóka József, Fülöp a főszerepekben. roven zenéjével. Pre-

(Lehár nagyoperett-)

SZENT JOHANNA.

DHANNA. (Harmad-

LET. (Ifjúsági elő-

ROGÁNY. (Erdélyi

100 előadást megért

je. Rendező: Gróf

Stefanidesz II, Woj-

án Flóri, Mildóssy

Tompa Sándor, Fül-

ó, Csengeri Aladár.

ános, Báza Éva és

al. Uj díszletekkel.

m.)

SKALACS. (Olcsó

T JOHANNA. (Ne-

RGOLÁNY. (Rende-

NT JOHANNA és

RA MUSORA:

Traviata. (V. Grégoire

cs. (Premier)

ónó. (Iskolai matiné).

te): Vig özevgy.

cs.

grin.

MUSORA:

utoltjára: Mayerling-

dielle Darrieux vilá-

atok.

get foglya. A törté-

ob bírói tévedése. Az

er. Németül beszélő

xter, Gloria Stuart.

MUSORA:

Mindhárom román

I. Az aruló. Nagy

aglen. II. Elcserélt

perett. Anny Ondra.

HIREK

A történelem megismétlődik...

A jesivák jelentősége. Ezra és Nechemja szelleme korunkban

Dr. Pollák Sándor

Régi igazság: a történelem eseményei megismétlődnek. Tén egy népnél sem szemléltetőbben, mint nálunk, zsidóknál. Hiszen az 1917 évi Balfour-deklaráció lényegében csaknem azonos Cyrus perza királynak (r. i. e.) 536-ban kiadott deklarációjával, mely szerint a megszünt zsidó állam kell, hogy ismét felépüljön. Egy deklaráció, amit akkor Zerubabel és Josua eszközölt ki Babilóniában a hatalom udvarában. E két név hallatára ki nem gondol Sokolov z. c. l. és Weizmannra, akik ugyancsak a galutban, a hatalom udvarában eszközölték ki a zsidó otthon felépítésének deklarációját.

A megindult építési munkát akkoron csakhamar megakadályozták a zsidók ellenségei: a samaritánusok. Áruklodással és ármányos mesterkedésekkel. Aminek annak idején beüdült Cyrus király, ahogy napjainkban is észleltük ezt Angliánál. De a zsidó türelem és kitartás mégis tető alá hozta a Szentélyt, a zsidó állam megalakulásának első etappját. Sok évtized telt el, mielőtt a zsidó nép hangyaszorgalommal ismét népessé tette Jeruzsálemet, virágzó városokat teremtett, községeket és kolóniákat. Ami irigységet váltott ki a környező népből. Nemcsak a samaritánusokban, hanem az arabokban is. Rövidlátás és rosszindulatú vezetve most már nem beszélhetünk, hanem fegyveres erőszakkal gátolták meg a zsidókat abban, hogy államukat kiépítsék. Eppen úgy, ahogy azt napjainkban tapasztaljuk. Akkoron pedig a zsidók válasza ez volt: egyik kézben a szerszám, a másikban fegyver. (Nech. 4, 10-11) és Jeruzsálem és benne a zsidó állam várfala felépült.

Ezrának és Nechemjának a műve volt. Akik a galutból, Babilóniából vándoroltak vissza a haza hívó szavára. Onnan vitték magukkal máslyeges tudományukat, bölcseségüket, faj- és honzeretüket. Amit ott szerettek a galutban, Babilóniában: a jesivában. Amiket ott a származás keserűségének a kezdetén létesítettek Jechezkel próféta, Jirmijah hűségese famulusa, Baruch b. Nerijah. Ahol nemcsak a dicsőséges múlt emlékét őrizték meg, hanem egy jobb jövőnek a produktív szellemét is beoltották a zsidó ifjúságba, köztük: Ezraba és Nechemjában.

Amikor Ezra és Nechemja hazájukba érkeztek, nagyon szomorú állapotokat találtak ott. Nemcsak a külső ellenség: az arabok gyilkosságai, politikai ármánykodásai tették bizonytalanná a helyzetet, hanem belső baj is sorvasztotta a fiatal államot: az asszimiláció. Nem beszéltek a héber nyelvet, vegyes házasságok boldogultak meg a zsidó családai élet tisztaságát, a vásárokat pedig pont szombaton tartották. Hogy azt most észleljük a fiatal zsidó otthonba visszavándorló német zsidó testvéreinknél. A külső ellenséggel Nechemja hamarosan elbánt. Kezében volt Artaxerxes felhatalmazása, hogy erőszakot erőszakkal verjen vissza. Hiszük, hogy ez is meg fog most ismétlődni, hogy a kiküldendő angol bizottság ezen végtelenül egyszerű, de bennünket mégis kielégítő megoldáshoz fog jutni. A belső baj okozta azonban a nagyobb gondot. Nézzük, hogyan védte meg az ősi zsidó szellemet Ezra és Nechemja?

Összehívta e két testvér a nemzetgyűlést, a Nagy Gyűlekezet férfait. A nemzetgyűlés pedig leszögezte három alaptörvényt: legyenek óvatosság az igazságszolgáltatásban, szerezzenek sok tanulót és emeljék a zsidó államot a Tórának. Az első állami ügy, a másik kettő azonban a zsidó társadalom belső ügye. Sok tanulót kell nevelni, hogy azok szelleme védőbástyája legyen a Tórának. Es teremtettek jesivákat, a jesivák pedig kibocsátották a zsidó szellem korifeusait, Simon Hazzadikot és Ben Sirát. Szaporodtak a jesivák Judeában is, a galutban is. Amazok termelték ki a Malkabeusokat, Simon b. Setacht, emezek Hillelt és a alexandriai Philót.

Es jött a nagy katasztrófa: a második zsidó államot megsemmisítette a világpusztító Róma. Egy a világtörténelemben páratlan önvédelem, a hősök százazreinek önfeláldozásával, kiket a jesivák termelték ki, Hillel és Sammai növendékei. Közülük csak egy maradt életben: Jochanan b. Zakkai: tudós és bölcs, akit még a rusztikus imperator, Vespasian is respektált. A pusztuló államból csak egyet akart megmenteni: a jesivát. Ami sikerült neki. Jahneban alapította meg jesiváját. A zsidó állam elpusztult, de a zsidó nép, a zsidó szellem megmenekült örök időkre. A zsidóság a jesivákban találta meg elveszett hazáját, azok vezetőiben azt az államhatal-

mat, aminek magát önként alávetette, a tanítványokban azt a népet, melynek szellemében a zsidó nemzet szelleme megnyilvánult. Amely szellem pedig ismét, mint félevezredel azelőtt, nemcsak a mult dicsőségét ápolta, hanem a sivar jelenből kialakuló jobb jövőt is előkészítette. Alig telt el félevezredés és ezek a jesivák hadseregeket állítottak elő mesterük, rabbi Akiba és Bar Kochba vezérlete alatt. Három dicsőséges év és borzalommal teli végzet, mit a Betari vérfürdő és a szent mártírok vértanúsága koronázott meg.

Bekövetkezett a végeláthatatlan gósz. Ahogy lepergett egymásután az évszázadok, úgy halványodott a jesivák szellemében a kapcsolat Erec Jiszrael multja és jövője között. Tizennyolc évszázadnak állandóan sivar jelenét, már csak a mult glóriáiba burkolt reminiscenciái enyhítették. A jövő képe álmok ködfoszlyába olvadt. Miglen elhangzott a harmadik honlalapítás ígéje.

Es ismét a jesivák küldötték ki a pionirokat: Achad Haam, Bialik, Sokolov, Dizengoff, Weizmann, Ussischkin, stb. megannyi vezérféria a megújuló zsidóságnak, az épülő Erecnek. Ami ismét csak sok bajjal és áldozattal történik. Eppen úgy, mint elszöben és másodízben. Mert a történelem eseményei megismétlődnek...

Ezek a gondolatok jutottak eszembe most, hogy Clujon Glasner Akiba főrabbi új otthon szerzett az általa létesített jesivának. Amelynek szelleme bizonyára nem elégszik meg a mult megjelenítésével, hanem a jövőbe néz: Erec Jiszrael felé tekint. Ahogy Akiba is gondolt egykoron Betarban. De Róma már nem létezik. Es szükség volna az új Ezrára és Nechemjára. Hogy felépítsék a fiatal zsidó otthon várfalát úgy, hogy az védőbástyája legyen az ősi Tóra-szellemnek is. Amit akkoron a galut zsidósága úgy tett lehetővé, hogy bölcsen látta el Ezrát a szükséges anyagi eszközökkel. (Ezre, 8, 25-30). Hinni óhajtjuk, hogy ugyanez megismétlődik most is. Glasner Akiba jesivája új otthonában megkapja azt a támogatást, ami megnyilvánult elődeinknél. Sukkoth ünnepében vagyunk. Es Sukkoth ünnepén tett esküt Ezra és Nechemja nemzetgyűlése (Nch. 8, 18), hogy „Mózes, Isten szolgálja kezében adott Tóra ösvényén fognak haladni, hogy megörzik és teljesítik Isten minden parancsolatát, törvényeit és szokásait”. (Nech. 10, 30).

Mert hogy a történelem eseményei igen sokszor megismétlődnek. Különösen nálunk zsidóknál.

— Értekezlet a közrendről a belügyminisztériumban. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt a belügyminisztériumban értekezletet tartottak, amelyen Iuca, Franasovici, Djuvara, Bentsou, Barca és Sergiu Dimitriu vettek részt. A közrendről volt szó.

— Négy millió lejt folyósított a kormány a iaszi egyetemnek. Bucurestiből jelentik: A Tempo értesülése szerint a kormány 4 millió lejt folyósított a iaszi egyetemnek.

— Nehéz székülésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, melnyomás, szivdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, pilpus, sipoly, szűkület — tessik az életet nehezzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József”, keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

— Ügyvédi hír. Dr. Fendrich Ernő ügyvédi irodáját megnyitotta Clujon, str. Stroescu 7/b sz. alatt. Telefon 13-92.

— Vasárnap munkásgyűlés volt Clujon a munkamurai választásokkal kapcsolatban. A munkamurai választásokra lazasan folyik a készülődés. Vasárnap délelőtt a cluji körzethez tartozó összes városokban gyűlést tartottak a munkások és megbeszéltek a választásokkal kapcsolatos teendőket. Clujon vasárnap délelőtt 10 órakor az Építő Munkások otthonban gyűlést tartottak a szervezett munkások, akik már a kora reggeli órákban zsufolóság töltötték meg a termet. A gyűlést Stan László és Pálffy Tibor elnökök nyitották meg, majd Puscas János listavezető román és magyar nyelven fejtette ki a munkásságnak a munkamurai választásokban szükséges magatartását. Néhány munkás felszólalása után, Bruder Ferenc a szociáldemokrata párt titkára számbot be részletesen a választások jelentőségéről.

GIF SZALMIÁK ÉS SAVMENTES ELEMET MÁR MINDENKI HASZNÁLJA REGENERÁLO KÉPESSÉGE ÉS TARTOSSÁGA ÓRIÁSI. VIGYÁZAT UTÁNOZZÁK! GALVANI S.A.

— Román és francia nyelvkurzusok kezdődnek október elején kezdők és haladók részére a katolikus gimnáziumban. Hatos csoportok. Olcsó árak. Bővebbet „Libro” Str. Memorandului 8.

— Október 5-én ül össze a kisantant mezőgazdasági konferenciája Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Október 5-én ül össze Bucurestiben a kisantant államok mezőgazdasági szakértőinek bizottsága. A román delegáció tagjai: Ionescu-Sisesti, Camarasescu, Mandru Marian, Chitzoiu, Georgescu, R. C. Stere és Parvulescu.

UJ! UJ! A most megnyílt „ILEANA” angol és francia női divat szalon eredeti párizsi és bécsi modellek után készíti a legelegánsabb toaletteket. Calea Regele Ferdinand 30. II. Tel. 5-85. Vidékre azonnali próba.

— Október 18-ikára halasztották a H. csoport összejövetelét. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint az október 4-re, Orneiba a H. csoport által tervezett összejövetelt október 18-ra halasztották.

— Orvosi hír. Dr. Anca Emanuél v. párizsi és cluji egyetemi tanársegéd, gyomor-, máj-, epe- és bélspecialista, hazatérve, rendeléseit megkezdte Str. N. Iorga 2 alatt. Rendel délután 3-7-ig. Röntgen diagnostical laboratórium. Modern dietetikus kezelés.

Hölgyek figyelmébe! Megkezdődött az őszi és téli szezon az Izsák női divatszalonban Memorandului 6. sz. alatt. Legújabb modellek és divatlapok után készülnek női kabátok, kosztümök és ruhák. Preciz munka, pontos kiszolgálás.

— Orvosi hír. Dr. Vitányi László v. párizsi kórházi asszisztens fogad belgyógyászati betegeket rendelőjében Str. Memorandului 8 sz. alatt 11-12; 3-5-ig. Röntgenvizsgálatok rendelőjében, valamint a beteg lakásán.

— Wald Renée zeneakadémiát végzett diplomás zongoratanárnő tanításait legújabb módszer szerint megkezdte. Octavian Goga 7. (Sétatér.)

— Az E. Zs. D. kulturstje Alba-Iullán. Október 4-én, vasárnap este 9 órai kezdettel nagyszabású irodalmi estet rendez az E. Zs. D. központi kulturbizottsága a helyi Cionista Otthon nagytermében. A kulturstet dr. Bleicher Alfréd (Alba-Iulia) nyitja meg. Bevezető előadást tart: dr. Hamburg József (Cluj), Farkas Tibor hegedűszóló játszik (Corelli: La Follia, Variationen, E. Bloch Béál Sém, Nigun), zongorán kíséri: dr. Halász Lászlóné, Csehi Gyula essét olvas fel, Brassal Viktor, Salamon Ernő és Adler Hubert eredeti verseikből és fordításaikból szavalnak. A kulturstet dr. Halász László beszéde zárja be. A kulturstre, melynek keretében az ardeáli zsidó ifjúság problémáit fogják művészi formában tolmácsolni a fiatal zsidó költők, ezután hívja meg az albaiul zsidó közönséget a rendezőség.

— Uj temetőt avatott az aradi neolog izr. hitközség. A közelmultban lélekemelő ünnepek keretében avatta uj temetőjét az aradi neolog izr. hitközség. A temető avatását a reggeli órákban a nagytemplomban megtartott istentisztelet vezette be, melynek során a Chevra Kadisa hetven új tagját is iktatták be komor és egyben méltóságteljes formalitások közepette. A templomban megtartott ceremónia után hatalmas tömegek vonultak ki a régi, majd az új zsidó temetőbe, ahol dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi fenkölt szellemű beszédében a zsidó hitről és a zsidó hitnek a halálról, az elmúlásról vallott felfogásáról elmélkedett. A temetőavatást követő este az Aggok Házában bankett volt, melyen felszóltak többek között dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi, dr. Schütz Henrik hitközségi elnök, Lakatos Aladár bankigazgató, hitközségi alelnök, Bornstein Sándor, a Chevra Kadisa alelnöke, Rappaport Miksa, végül pedig az ortodox hitközség üdvözlését Scharfenstein Jakab elnök tolmácsolta. Beszámolóink nem volna teljes, ha nem emlékeznénk külön meg Bornstein Sándorról és Koch Dánielről, az aradi zsidó társadalmi élet e két kitünőségéről, akik fáradhatatlan ügybuzgalmukkal lehetővé tették az új zsidó temető területének megszerzését és akik ezuttal is, mint minden más zsidó ügyben, munkájuk és tehetségük maximumát nyújtották a köz érdekében.

— SMA JISZRAEL. Timisoaran történt a közkörházban, az Engesztelő nap délelőttjén. Verőfényes őszi nap volt. A kórházban sok súlyos betegek között egy félföldalára béna asszony fektült, két hét óta élet és halál között vergődve. A nyolcvan éves Sch.-né két testvére — mind a kettő már öreg anyóka — napról-napra bejárt a kórházba, de bizony szomorú szívvel látták őt is, hogy nem sokáig marad az öregasszony az élok sorában. A beteg egyszerű egyszerű magához tért és amikor meglátta a síró két nővért, biztatni kezdte őket. Ne sirjanak — mondotta — a nagyünnepek előtt a Mindenható csak a jókat hívja magához. Ő úgy érzi magáról, hogy kedves isten előtt, mert jó zsidóknak nevelte gyermekeit. Mind a három fia kint dolgozik Palesztina földjén. Arra kérte nővéreit, hogy hívják el a rabbit, mondaná el a Smá Jiszrael” imát. Legyen nyugodt a halála, mint amilyen tiszta volt az élete. Az öreg anyókák nem tudtak eljágni, helyettük az egyik orvos telefonált a rabbinak, hogy jöjjen a halóó asszony ágyához. A rabbi azonban temetőre ment. Csak másfél óra múlva jöhet — ugymond — a beteg ágyához. Az orvos látta, hogy legfeljebb egy kánfor-injekció használhatna a betegnek, de ez is oly kevés ideig tartott, hogy a másfél óra hosszát alig lehetett volna a beteget életben tartani. Ekkor véletlenül (egy másik beteg öregasszony látogatására) bejött a kórterembe egy katolikus pap — egyik betegnek a fia. Látván a kétségbeesett helyzetet, odalépett az ágyhoz, székét vitt magával, amire leült és megfogta a nyolcvan éves Sch.-né kezét, majd ünnepélyes csendben elmondotta a Smá Jiszrael első szakaszát — héber nyelven. Az öregasszony egyes szavakat a katolikus pap után mond, majd lecsukódott a szeme és néhány percre az ima elmondása után már merev, hideg kéz fektűt a pap kezében. (p. l.)

A PARK szanatórium Cluj elektróterápiás osztályát inhalatóriummal bővítette ki. vezetőorvos: Dr. HAVAS JÓZSEF fül-orr-gége szakorvos akut és krónikus garat- és gégegyulladások, hörghurut (asztma bronchiale), stb. kezelése.

A díjtalan lábvizsgálat a nagy érdeklődés miatt OKTÓBER 3-ig tart HOFFMANN I. cipőüzletben CLUJ, Calea Regele Ferdinand 19.

UJ KELET Legújabb hírek

Mit jelent Románia szempontjából a francia frank devalvációja

(Elsődikali cikkünk folytatása)

állapodás a francia frankkal szemben későbbi időpontban lép életbe, miután a frankon „bizonyos” módosításokat eszközöltek. Az amerikai tárgyalásokról tudtak a Banque de France régi urai is, de a hozott határozatokat nem ismerték. Éppen ezért bizalmas munkatársukat Charles Rist professzort kértek fel, hogy tisztázza a helyzetet. Rist akciójára Vincent Auriol pénzügyminiszter azzal válaszolt, hogy a professzort teljesen mellőzte a Banque de France vezetőségének újjászervezésénél. Rist erre, mintegy két héttel ezelőtt cikksorozatot kezdett, amelyben olyan formában követelte a frank devalválását, hogy az inkább volt nevezhető indiszkréciának, mint szakvéleménynek. Rist cikkeinek hatása alatt ismét erőre kapott a Blum-kormány hivatalba lépte után felerősödő nemzetközi frankellenes kontremin, ami csak siettetta a pénzügyminiszter tervei keresztlívületében.

A francia parlament mára összehívott ülésén a frank maximálisan 30 százalékgig terjedhető leértékelésére fogja a kormányt felhatalmazni. A leértékelés pontos mértékét az adott körülmények fogják meghatározni. A frankot 1926 nyarán Poincaré oly módon stabilizálta, hogy egy kilogramm 0,9 finomságú ötvöztött arany 15 ezer papír franknak felelt meg, vagyis egy frank 59 miligram szinarany értékét képviselte. E kulcs szerint a Banque de France 52 és félmilliárd frankra becsült aranyállománya körülbelül 350 vagon aranyának felel meg és a forgalomban lévő mintegy 120 milliárd frank értékű bankjegy 52 százalékos aranyfedezetét jelentette. Az új értékelésben ez a 350 vagon körülbelül 70 milliárd frankot fog képviselni, ami a

frank közel 70 százalékos aranyfedezetének fog a jövőben megfelelni.

Nem lesz infláció Franciaországban Arra a kérdésre, hogy a frank leértékelése inflációt is fog-e maga után vonni, francia vezető pénzügyi körök határozott nemi válaszolnak. Általában azt hiszik, hogy a francia kormány nem tervezi a bankjegyek szaporítását, az inflációt, még pedig a következő okokból:

1. Nincs semmilyen szükség rá, minthogy a jelenlegi bankjegyforgalom amúgy is túlméretezettnek bizonyult.
2. Az árak emelkedése a frank értékének csökkentése mellett csak úgy kerülhető el, ha a fizetési eszközöket nem szaporítják. A leértékelés következtében a magántökeknél eldugott mintegy 30 milliárd frank most kényszerűen visszakerül a forgalomba. Mint-hogy ez amúgy is bizonyos inflációs jelenségeket fog előidézni, a Banque de France éppen ellenkezőleg, kénytelen lesz csökkenteni a bankjegyforgalmat, hogy az árak emelkedése elkerülhető legyen.

Harmincmilliárd értékű új bankjegy infláció nélkül

Általában hangsúlyozzák, hogy a devalváció nem jelenthet inflációt, miután a bankjegyek ezentúl is arannyal lesznek fedezve. A frank leértékelésével együtt elrendelték az arany kivétel tilalmát, a Banque de France jelenlegi hatalmas aranystokja tehát nem mozdul meg többé. Ha azonban a francia kormány meg akarja tartani a frank jelenlegi fedezeti kulcsát, úgy a leszállítás következtében a Banque de France arany stokjának 30 százaléka felszabadul. Tehát mintegy 30 milliárd frank értékű új bankjegyet bocsáthat ki a francia bank anélkül, hogy ez inflációt jelentene. Ezzel módjában lesz a francia kormány a kistökeket, nyugdíjásokat, fixfizetésűket érdekeit átmeneti segélyekkel megvédeni, a közmunkák megindítani és az államháztartás pillanatnyi pénzügyi szükségleteit fedezni.

Milyen kihatással lesz a mindennapi életre a frank leértékelése

Franciaországát népet és a világ közvéleményét is természetesen az a kérdés izgatja, milyen közvetlen hatással lesz a mindennapi életre egy bel, mint külföldi vonatkozásban a frank leértékelése. Franciaországban a Blum-kormány lépése kétségtelenül hatalmas konsternációt keltett. Sehol sem oly széles a kistökeket rétege és sehol nem olyan szent a megtakarított pénz, mint Franciaországban. Legalább hárommillió kis-rentier fogadja keserűséggel a devalváció hírért és az a tömérdek kisember, akik eldugva tartották a teaurát 30 milliárd frank jelentékeny részét. Ezek ugyanis pillanatnyilag csak azt látják, hogy vagyónállományuk 30 százalékkal csökkent. Lehetséges, hogy e rétegek elkecsereződés politikailag sok keserű percet fog szerezni a Blum-kormány. Az is lehetséges viszont, hogy a járadékosok meg fogják találni számításukat az állampapírok emelkedő árfolyamában, miután a devalváció általában értékpapírhosszal járt. Az kisbetegek talán meg fogja vigasztalni a jövődelmek emelkedése, a növekvő kereskedelmi forgalom, a javuló idegenforgalom s mindaz, ami egy javuló gazdasági helyzetben fokozott kereseti lehetőségeket nyújt. Ami már most a fixfizetésűket és munkásokat illeti, ezeket a Blum-kormány már eleve kártalanította, ismert szociálpolitikai intézkedésekkel. Nagyon valószínű, hogy Angliához hasonlóan a frank leértékelése nem fogja az élet megdrágulását Franciaországban sem maga után vonni. A francia ipar 95 százalékban hazai (franciaországi, vagy a gyarmatokon produkált) nyersanyaggal dolgozik, amelyek árát nem engedi felemelni a kormány. A munkabérek és termelési költségek nem változnak tehát, a készáruk árának emelése sem volna indokolt. Egyedüli áremelő tényezőként marad tehát a spekuláció, ami ellen energikus intézkedésekre készül a kormány. A kamara ma rendkívüli ülésre ült össze, hogy a kormány pénzügyi javaslatait megvitassa. A javaslat előterjesztése után az ülést felfüggesztették, hogy a képviselők

áttanulmányozhassák azt. Az egyes politikai pártok képviselői azonban tanácskozássra ültek össze. A radikális képviselők egyrésze állást foglaltak a javaslat 14. szakasza ellen, amely a fizetéseknek az élet esetleges drágulásával arányos felemelését írja elő.

A radikálisocialista parlamenti csoport végül hosszú vita után elhatározta, hogy teljes egészében elfogadja a kormány pénzügyi javaslatát. Bonnet kéri fogja, hogy a mozgó fizetési létrát minden társadalmi osztállyal szemben alkalmazzák. A javaslat mellett 44-en, ellene 13-an szavaztak, négyen tartózkodtak. Politikai körökben azt állítják, hogy a kommunista csoport, habár nem fog formális határozatot hozni, a javaslat támogatását illetőleg, mégis elfogja fogadni a javaslatot abban az esetben, ha a munkások, parasztok és tisztviselők jogait megvédi, a kommunista csoport közleményét adott ki, amely szerint el van határozva érintetlenül fenntartani a népfrengt egységét.

A francia kamara drámai ülésén áll a leértékelés mellé

Párizs, szeptember 28. A kamara mai ülése 11.20 órakor vette kezdetét Herriot elnöklétével, aki azonban Jammy Schmidtnek, a pénzügyi bizottság elnököjének adta át a szót. Schmidt elemezni kezdte a kormány pénzügyi javaslatát, de a jobboldali képviselők többször felszólították. Az előadó 16 milliárd frankra becsült az értéket, ami a francia frank aranyfedezetéből felszabadult. Ebből 10 milliárd a csereforgalom kiegyenlítése alapjára lesz fordítva, 4-6 milliárd a visszelszámítás céljára fogja szolgálni. Kéri a javaslat elfogadását, hangsúlyozva, hogy az Amerika és Anglia részéről kedvező fogadtatásban részesült.

Colomba független radikalista azon a véleményen van, hogy a leértékelést nem kell keresztülvinni olyan időben, amikor a költségvetési egyensúly forog kockán.

Kétszer, sőt háromszor is megnézik sokan oly szép a

MAYERLING

Szérdán utójára! Magyar feliratokkal! A ROYAL slág'rmozgóban.
Csütörtöktől: A Sátánziget foglya. Az amerikai Dreyfus-per. Warner Baxter, Gloria Stuart németül beszélő grandiózus filmje.

Louis Marin (köztársasági föderáció) kéri, hogy a javaslatot ismét terjesszék a pénzügyi bizottság elé, amely nem tudta azt megfelelően áttanulmányozni. A szónok szerint amíg ellenzéken voltak, úgy Blum, mint Auriol, kritizálták a devalvációt. Franciaország nem kapott semmit cserébe Angliától és az Egyesült Államoktól a leértékelésért. A kamara ezután

365 szavazattal 248 ellenében elutasította Marin javaslatát.

Az ülést felfüggesztették, majd újból megnyitása után délután 4 órakor Georges Bonnet radikális képviselő szólalt fel, aki többek között a következőket mondotta:

— A kormány az arany kiáramlásával szemben úgy látszik kénytelen volt beletörödni a frank leértékelésébe. Ha mi szembe szállunk ezzel az intézkedéssel, úgy tesszük ezt azért, mert általában tisztelni kívánjuk a szerződéseket. Minden óvintézkedés elle-

nére is tehetetlen lesz a kormány a spekulációval szemben. Akkor midőn a javaslat drágulási indexről beszél, egyúttal el is ismeri annak lehetőségét, hogy az a devalválási művelet sikertelensége esetén emelkedni fog.

A szónok Leon Blum miniszterelnöki tevékenységét méltatta, majd a következőkkel fejezte be beszédét: Nem csekély aggodalommal nézünk a kaland elébe, akkor midőn sűrű felhők tornyosulnak az európai láthatáron. A játszma téte rendkívül súlyos. A haza és a köztársaság jövője forog kockán.

Georges Bonnet után Paul Reynaud volt pénzügyminiszter emelkedett szólásra. Az ülés folyik.

Párizs, szeptember 28. A képviselőház szocialista parlamenti csoportja előtt Leon Blum tegnap hosszú exposéban ismertette kormány tevékenységét. Utána egyhangulag lelkes baráti bizalmát nyilvánította a csoport Leon Blummal szemben.

Bern, Amszterdam, Hága, Berlin és Budapest nyugodtan fogadták a frank leértékelését

Bern, szeptember 28. A svájci szövetségi tanács tegnap este két fontos határozatot tett közzé. Az egyik a svájci frank leértékelésével kapcsolatos pénzügyi intézkedésekre, a másik az élet megdrágulásának megakadályozására vonatkozott.

Amszterdam, szeptember 28. A holland forint devalválási százalékát még nem állapították meg. A miniszterelnök nyugodt hangja, amellyel a parlament előtt a forint leértékelését megindokolta, pénzügyi körökre kedvező benyomást tett. Az értéktőzsdé ma zárva tartott.

Róma, szeptember 28. A tőzsdéket hétfőn, kedden és szerdán a frank leértékelésével kapcsolatban zárva tartják.

Hága, szeptember 28. A törvényhozó testületeket rendkívüli ülésre hívták össze, hogy a frank leértékelésével kapcsolatos intézkedéseket megvitassák.

Berlin, szeptember 28. Reinhardt pénzügyi államtitkár tegnap beszédet tartott, amelynek során kijelentette, hogy a német pénzt semmiestre sem fogják leértékelni. A Birodalmi Bank vezetőségét szeptember 30-ra összehívták. Dr. Schacht ismertetni fogja az alkalommal a német kormány álláspontját az új helyzetrel szemben.

Riga, szeptember 28. A lett kormány hi-

vatalos közleményben jelenti be, hogy csatlakozik az angol font blokkjához.

Szofia, szeptember 28. (Rador). A pénzügyminisztérium közli, hogy a frank leértékelése nem lesz semmilyen kihatással a leva értékére.

Bécs, szeptember 28. (Rador). A sillinget nem fenyegeti a leértékelés. Ausztriának nem áll szándékában pénzügyi kísérletezésekkel foglalkozni.

Athén, szeptember 28. Pénzügyi körök értesülése szerint a görög Nemzeti Bank a hét folyamán bejelenti az angol font blokkjához való csatlakozását.

Budapest, szeptember 28. Lapjelentések szerint a frank devalválását pénzügyi körökben igen előnyösen ítélik meg. A magyar-francia kliring passzív szaldója mintegy 55 millió francia frankot tesz ki, amelynél a magyar gazdaság 30 százalékos tartozáscsökkentéshez jut. A magyar kincstár mintegy 600 millió frankkal tartozik a francia piacnak. Budapest főváros 97 millió frankos tartozása nélkül, ezen felül a magángazdaság kötelezettségei is közel 100 millió frankra rúgnak. Azoknál a tartozásoknál, amelyekre nem vonatkozik az aranyfizetési klauzula, a 30 százalékos csökkentés automatikusan bekövetkezik.

A lej sorsát nem érinti a frank devalvációja

Bucuresti, szeptember 28. A frank leértékelése valóságos pánikot keltett a bucaresti fekete tőzsdén, amelyet a devalválás következtében többmillió károsodás ért. A bucaresti tőzsdé megnyitását ma nagy érdeklődéssel várták. A font és dollár egyáltalán nem jelentek meg a piacon, viszont a francia frankot, amelyet néhány nappal ezelőtt csak 11.50 lejért lehetett kapni, ma 8.50 banit kinnáltak. Általában megállapítható, hogy a francia frank, a svájci frank és holland forint tulajdonosok igyekeznek készletüktől megszabadulni, hogy cserébe aranyat vásároljanak. A fekete tőzsdén a svájci frankot 56 lej helyett 40 lejért árulták.

A Banca Nationala igazgatósági tanácsa ma ülést tartott, amely szigorúan bizalmas jellegű volt. A lapok tudni vélik, hogy a Nemzeti Bank egyelőre a német márkán kívül semmilyen devizát nem vásárol és megvárja, amíg a leértékelés kérdése a nemzetközi piacon elrendeződik. A részvénytőzsdé szilárd irányzatot mutatott, csaknem az összes részvények és állampapírok emelkedtek. Pénzügyi körökben természetesen nagy izgalommal tárgyalják a frankvaluták leértékelésével kapcsolatos eseményeket. A lej a devizakorlátozások bevezetése óta minden vonatkozásban teljesen független a francia franktól. A francia frankra és svájci frankra szóló államadóságotok eddig 40 milliárd lejre rúgtak. Ennek értéke most a leértékelés következtében 10-12 milliárd lejre csökkent és ennek megfelelően az állam évi kamatterhe is

körülbelül félmilliárd lejre lett kevesebb. Amíg tehát a kincstár a frankvaluták leértékelésével igen jó üzletet csinált, addig a magángazdaságot meglehetősen komoly károsodások érték. Különösen vonatkozik ez a gabona-, petróleum- és deszkaexportőrökre. A román gabonaexportőröknek Franciaországgal, Svájjal és Hollandiával szemben közel tízezer vagon kötésük van, minthogy a kivétel eddig főleg az erősvaltájú országok felé irányult. A leértékelés következtében az exportőrök 13-14 ezer lejt fognak veszíteni vagonként a búzánál, míg a tengerinél és árpánál 9-10 ezer lejes veszteséggel számolnak. Az Adeverul szerint a kormány van hivatva megfelelő intézkedéseket tenni abban az irányban, hogy a nemzetgazdaságot fenyegető nagyobb károsodás, amelyet összesen 120-125 millió lejre becsülnék, elhárítható legyen.

Románia nem követi a francia példát

Az Adeverul szerint egyébként Románia nem fogja követni Franciaország példáját, minthogy a lej rendszere egészen másképpen van felépítve, de a kormány csatlakozni fog a világ pénzügyi rendjének helyreállítására irányuló erőfeszítésekhez.

FRATEERNITAS Könyv-és Lapkiadó R. E. nyomasza Csal. Strada Barona E. Pog. 18. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Tel. telefon:
Havonta 110
évre 600, egy
főldre: Havo
télre 12, egy
detések díjaz
KELET az e
dőség egyetlen
Cikkeink után
ra megjelölés

A nemzeti ellenoffenz

A nemzeti pa
ban, a jelek sze
rűlatad és törté
lanatban Román
litikai alakulata
A végrehajtói
erősítése volt
pártban jelentke
más mellé rendez
első életében ba
sém, amelynek
sőt pedig anna
rális kormány é
Ennek a felis
össze vasárna
gyűlését is.
A nemzeti pa
jék, mint a bélp
jektív szemlézőj
ürügye alatt a
legjelentősebb
országban érve
Az egyik olda
védekezik a par
szemben, a más
ganda igyekszik
sütni a túlsó na
tizénél.

Saturnen fe
vzeti elsőszbe
tés nélkül ráolv
jobboldali alakul

Mint a párt c
lés gátat kíván
orientálódásának
összes kisérletök
nő hazaárulók
nánia jelenleg
aknázásán és a
belesodrásán do
lizmusát, Vaida
liberális maffia
A kül- és beföl
ben ki fogja me
lés: eddig is né
A saturne
zött komoly ha
hazafiaskodó jo
keserűs meggy
zafiasságában v
De mi lett ve
vzeti hamara
és kötelességük

A költő, és a határ

A finomleltű
hívvel és igen
Kitért a fin
válaszadásra
melyben ő, költ
téteket tett,
hogy nem egé
nak.

Mint már az
csak akkor sz
gokat mondani
fogják rajta.

Gogánál a p
olyan szerencs
mek, hogy töl
politika.

Es ektor ra
Sőt, követ
Mondja meg,
Erre azonban
A finomleltű
ség ösies ösz
badágnak lye
Várjanak —
lomra kerül.
— mit is igé
européer — g
összes zsidó u
Itt megint r
amin szintén r

Hogy tudnill
a nemzeti para
gatól, mely la
jelentős zsidó
nem a román
jelent, hogy o
— Vajjon m
Miért kell G